

บทนำ

1. ความเป็นมา สภาพปัญหา และมูลเหตุจูงใจในการจัดทำคู่มือ

กรมประชาสงเคราะห์ เริ่มดำเนินการส่งเสริมจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน มาตั้งแต่ปี 2527 ที่จังหวัดปราจีนบุรี ใช้ชื่อโครงการว่า “ โครงการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน” และได้ขยายการส่งเสริมจัดตั้งออกไปทั่วประเทศ ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2530 อนุมัติให้กรมประชาสงเคราะห์ดำเนินโครงการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 ขึ้นเป็นองค์กรประชาชนในระดับหมู่บ้านโดยจัดตั้งขึ้นในรูปของคณะกรรมการทำหน้าที่ดำเนินการช่วยเหลือประชาชนผู้ด้อยโอกาสหรือผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนบนพื้นฐานของการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีเป้าหมายมุ่งเน้นให้ราษฎรได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของตนเอง พร้อมทั้งส่งเสริมให้ราษฎรได้จัดตั้งองค์กรของตนเองขึ้น เพื่อเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงานให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันและกระจายบริการทางสังคมไปสู่ประชาชนในหมู่บ้านได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ต่อมารัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณอุดหนุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ศูนย์ละ 12,500 บาท เพื่อให้คณะกรรมการได้นำไปช่วยเหลือเบื้องต้นแก่ผู้ประสบความเดือดร้อนหรืออื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ถือว่าประชาชนคือหลักของประเทศชาติ เป็นรากฐานการเมืองการปกครอง จึงได้ให้สิทธิ โอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมกันในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยกำหนดสิทธิพื้นฐานและแนวทางที่จะนำไปสู่การคุ้มครองสิทธิ ความเสมอภาค และความยุติธรรมในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสต่าง ๆ

เมื่อมีการตั้งกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมขึ้นในปี พ.ศ. 2536 ได้มีการยกเลิกระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านและให้ใช้ระเบียบกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมว่าด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน พ.ศ. 2544 ในการดำเนินงาน โดยให้ทุกส่วนราชการในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ให้ครอบคลุมภารกิจของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมได้แก่ ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสที่ประสบความเดือดร้อน จัดหางานและส่งเสริมการมีงานทำ พัฒนาฝีมือแรงงาน คุ้มครองสิทธิประโยชน์แก่ผู้ใช้แรงงาน การประกันสังคมและบริการอื่น ๆ รวมทั้งระดมความช่วยเหลือจากองค์กรภาครัฐและเอกชน

กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม จึงได้มีนโยบายให้ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เป็นศูนย์กลางการพัฒนาช่วยเหลือแก้ไขปัญหาด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม เพราะศูนย์สง

เคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเป็นองค์กรของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชนเป็นศูนย์กลางการช่วยเหลือประชาชนได้พึ่งพาซึ่งกันและกันและสามารถพึ่งตนเองได้ จึงจำเป็นต้องฝึกแนวความคิดและกำลังของผู้ปฏิบัติงานของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ให้การสนับสนุนทางด้านวิชาการและงบประมาณเพื่อให้ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเป็นองค์กรประชาชนที่เข้มแข็งเป็นที่พึ่งพาของราษฎรได้อย่างแท้จริง

ดังนั้นเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านของเจ้าหน้าที่สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดชัยภูมิ ตลอดจนการประสานความร่วมมือส่วนราชการ สังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดชัยภูมิในการร่วมดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดชัยภูมิ ตามภารกิจของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมได้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงเป็นเหตุให้ผู้เขียนได้จัดทำคู่มือเล่มนี้ขึ้น เพื่อใช้เป็นคู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดชัยภูมิ ตลอดจนผู้สนใจในการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดชัยภูมิได้ใช้ประโยชน์ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการจัดทำคู่มือ

- 1) เพื่อใช้เป็นคู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดชัยภูมิ ในการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดชัยภูมิ
- 2) เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดชัยภูมิ ให้เป็นไปอย่างมีระบบ ง่ายต่อการศึกษาค้นคว้าสามารถนำข้อมูลที่มีอยู่ไปปฏิบัติได้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น
- 2) เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลพื้นฐาน สำหรับเจ้าหน้าที่สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดชัยภูมิและผู้สนใจ ได้นำไปประกอบการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดชัยภูมิ

3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) เจ้าหน้าที่สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดชัยภูมิ ได้ดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดชัยภูมิ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น
- 2) เจ้าหน้าที่สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดชัยภูมิ มีความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน สามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว
- 3) ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เป็นศูนย์กลางการดำเนินงานด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม ราษฎรได้รับความช่วยเหลือรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์

- 4) ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเป็นองค์กรประชาชนที่เข้มแข็งขึ้นเป็นที่พึ่งของประชาชนได้อย่างแท้จริง
- 5) เกิดความร่วมมือระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล ภาครัฐ และองค์กรภาคเอกชน ในการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดชัยภูมิ
- 6) สามารถนำแนวทางการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดชัยภูมิ ไปใช้ประกอบการดำเนินงานของผู้ที่สนใจได้ในระดับหนึ่ง

4. ขอบข่ายเนื้อหาของคู่มือ

คู่มือเล่มนี้ได้นำเสนอแนวทางการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน สำหรับเจ้าหน้าที่สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดชัยภูมิ โดยมีเนื้อหาสำคัญประกอบด้วย

- 1) ความเป็นมา สภาพปัญหา และมูลเหตุจูงใจในการจัดทำคู่มือการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดชัยภูมิ
- 2) การดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดชัยภูมิ
- 3) ขั้นตอน และกระบวนการในการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดชัยภูมิ
- 4) แผนงาน/โครงการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดชัยภูมิ
- 5) บทสรุปเนื้อหาที่สำคัญ และข้อเสนอแนะการนำไปใช้ประโยชน์คู่มือการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดชัยภูมิ
- 6) บรรณานุกรม
- 7) ภาคผนวก

การดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

1. แนวคิดและหลักการการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

- 1) เป็นองค์กรของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน
- 2) เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน
- 3) เป็นการส่งเสริม สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รู้รักสามัคคีและเป็นการเรียนรู้การพึ่งตนเอง
- 4) เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักช่วยชุมชนไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
- 5) คณะกรรมการประกอบด้วยบุคคลที่อาสาสมัครเพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้าน หรือชุมชนคัดเลือกขึ้นมาทำหน้าที่ดำเนินงานช่วยเหลือผู้ด้อย โอกาสหรือผู้ประสบความเดือดร้อน โดยประสานขอความช่วยเหลือจากส่วนราชการและองค์กรเอกชนต่างๆ
- 6) เป็นการส่งเสริมให้ชุมชนมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์การจัดตั้งและดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

- 1) เพื่อส่งเสริมให้ราษฎรเกิดความรู้และแนวคิดในการจัดตั้งองค์กรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยให้ราษฎรร่วมกันแก้ไขปัญหาด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมของคนในพื้นที่ อันเป็นหลักประกันที่ราษฎรจะได้รับการช่วยเหลือโดยรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์
- 2) เพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานงานกับหน่วยงานราชการ หรือองค์กรภาคเอกชนที่จะลงไปดำเนินกิจกรรมด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมและด้านอื่นๆ ในหมู่บ้าน
- 3) เพื่อเป็นศูนย์กลางในการให้คำปรึกษาแนะนำ แก้ไขปัญหาและการกระจายบริการด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมไปสู่ราษฎรในหมู่บ้านอย่างทั่วถึง
- 4) เพื่อให้เป็นแหล่งสถิติข้อมูลพื้นฐาน และข่าวสารด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมในหมู่บ้าน

3. หน้าที่ของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ต้องดำเนินการตามระเบียบศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านซึ่งที่ประชุมหมู่บ้านกำหนดขึ้น ควรมีแนวทางในการดำเนินงานดังนี้

- 1) สำรวจและจัดทำข้อมูล เพื่อให้เป็นแหล่งสถิติข้อมูลพื้นฐานด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม

2) ประสานงานและร่วมดำเนินการกับหน่วยงานราชการ องค์กรภาคเอกชน ในการแก้ไขปัญหา และจัดบริการด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม เพื่อช่วยเหลือประชาชนผู้ด้อยโอกาส ผู้ประสบปัญหา ความเดือดร้อนให้สามารถดำรงชีพได้อย่างมีความสุข ชุมชนมีความสงบเป็นที่ปรารถนาโดยจัดบริการตาม เสี่ยงส่วนใหญ่ของคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

3) ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม

4) ระดมความร่วมมือของประชาชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการดำเนินงานของศูนย์ สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

5) รายงานเหตุสาธารณภัย และปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นแก่ราษฎรในหมู่บ้าน

6) ดำเนินการด้านการสงเคราะห์และฟื้นฟู การพัฒนา กลุ่มครองและป้องกัน การยกระดับคุณภาพชีวิต และรวบรวมสถิติข้อมูลของราษฎรในหมู่บ้าน

7) จัดให้บริการอื่นๆที่คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเห็นสมควรและเหมาะสม

4. แนวทางการดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

4.1 ด้านการสงเคราะห์และฟื้นฟู

1) ช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา คนพิการ ครอบครัวผู้มีรายได้น้อย ผู้ประสบสาธารณภัย ผู้ประสบปัญหาด้านแรงงาน และผู้ประสบปัญหาความทุกข์ยากเดือดร้อนต่างๆด้วยเครื่องอุปโภค บริโภค เงิน และให้คำปรึกษาแนะนำ หรือด้านอื่นๆตามความเหมาะสม

2) พิจารณาคัดเลือกผู้สูงอายุเพื่อรับเบี้ยยังชีพ

3) สนับสนุนให้มีศูนย์บริการดูแลเด็ก ผู้สูงอายุ และศูนย์บริการอื่นทางด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม

4.2 ด้านการพัฒนา กลุ่มครองและป้องกัน

1) สนับสนุนให้มีการแต่งตั้งอาสาสมัคร ตามที่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคมจัดตั้งขึ้น

2) สอดส่อง ดูแล เฝ้าระวัง ปัญหาความประพฤติของเด็กและเยาวชนในหมู่บ้านการเดินทางไปทำงานในต่างถิ่นของสตรีและเยาวชนสตรี รวมทั้งการเคลื่อนย้ายแรงงานของประชาชนในหมู่บ้าน

3) เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจและแนวปฏิบัติด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม

4) ร่วมกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อป้องกันการหลอกลวงไปทำงาน การล่อลวงหญิง และการใช้แรงงานหญิงและเด็ก

5) ร่วมกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมจัดอบรมอาสาสมัครตามทีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมจัดตั้งขึ้น เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เช่น การช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยร่วมกับทางราชการช่วยเหลือประชาชนที่ประสบปัญหาด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม ตลอดจนอบรมสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

6) รับเรื่องราวทุกข์เกี่ยวกับด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม เพื่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.3 ด้านการยกระดับคุณภาพชีวิต

1) ร่วมกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและองค์กรภาคเอกชน จัดฝึกอาชีพ จัดอบรมพัฒนาฝีมือแรงงานและยกระดับมาตรฐานฝีมือแรงงาน และจัดหางานให้แก่ประชาชนวัยทำงานในหมู่บ้าน

2) พิจารณาคัดเลือกกลุ่มผู้ยากไร้ในหมู่บ้าน เข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัวในชนบท

3) ร่วมกับหน่วยงาน หรือองค์กรภาคเอกชน ฝึกอาชีพ จัดอบรมฝีมือแรงงานและจัดหางานแก่คนพิการ

4.4 ด้านสถิติข้อมูล

1) สํารวจข้อมูลและจัดทำทะเบียนผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อน เช่น เด็ก คนชรา คนพิการที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ตลอดจนผู้ประสบปัญหาด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมอื่นๆ

2) สํารวจข้อมูลสวัสดิการสังคมครัวเรือน เพื่อทราบปัญหาและวางแผนการดำเนินงาน แก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน

3) สํารวจข้อมูลด้านแรงงานเกี่ยวกับจำนวนสถานประกอบการ ประเภทกิจการกำลังแรงงานและการเคลื่อนย้ายแรงงาน

5. ขั้นตอนการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดร่วมกับหน่วยงานในสังกัดของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ทำการประชุมและประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม และหลักการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านแก่ชาวบ้าน เจ้าหน้าที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และกรรมการหมู่บ้าน เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ประชุมคณะกรรมการหมู่บ้านทุกฝ่าย เพื่อรับทราบนโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ บทบาทและภารกิจของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

2) ประชุมชี้แจงราษฎรให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตั้ง เมื่อราษฎรได้รับความรู้เกี่ยวกับศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านแล้วให้คณะกรรมการหมู่บ้านทุกฝ่ายจัดประชุม เพื่อให้ประชาชนลงมติจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

3) คัดเลือกคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน โดยที่ประชุมคณะกรรมการหมู่บ้านและประชาชนในหมู่บ้าน คณะกรรมการควรประกอบด้วย

- ประธานกรรมการ
- รองประธานกรรมการ
- กรรมการ
- เภรัญญิก
- เลขานุการ

จำนวนคณะกรรมการ ไม่น้อยกว่า 5 คน และจัดตั้งคณะกรรมการฝ่ายอื่นๆ เพิ่มเติมอีกก็ได้ตามความเหมาะสมแล้วประชุมคณะกรรมการจัดทำระเบียบ ศสพ. เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน

4) คัดเลือกสถานที่ทำการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

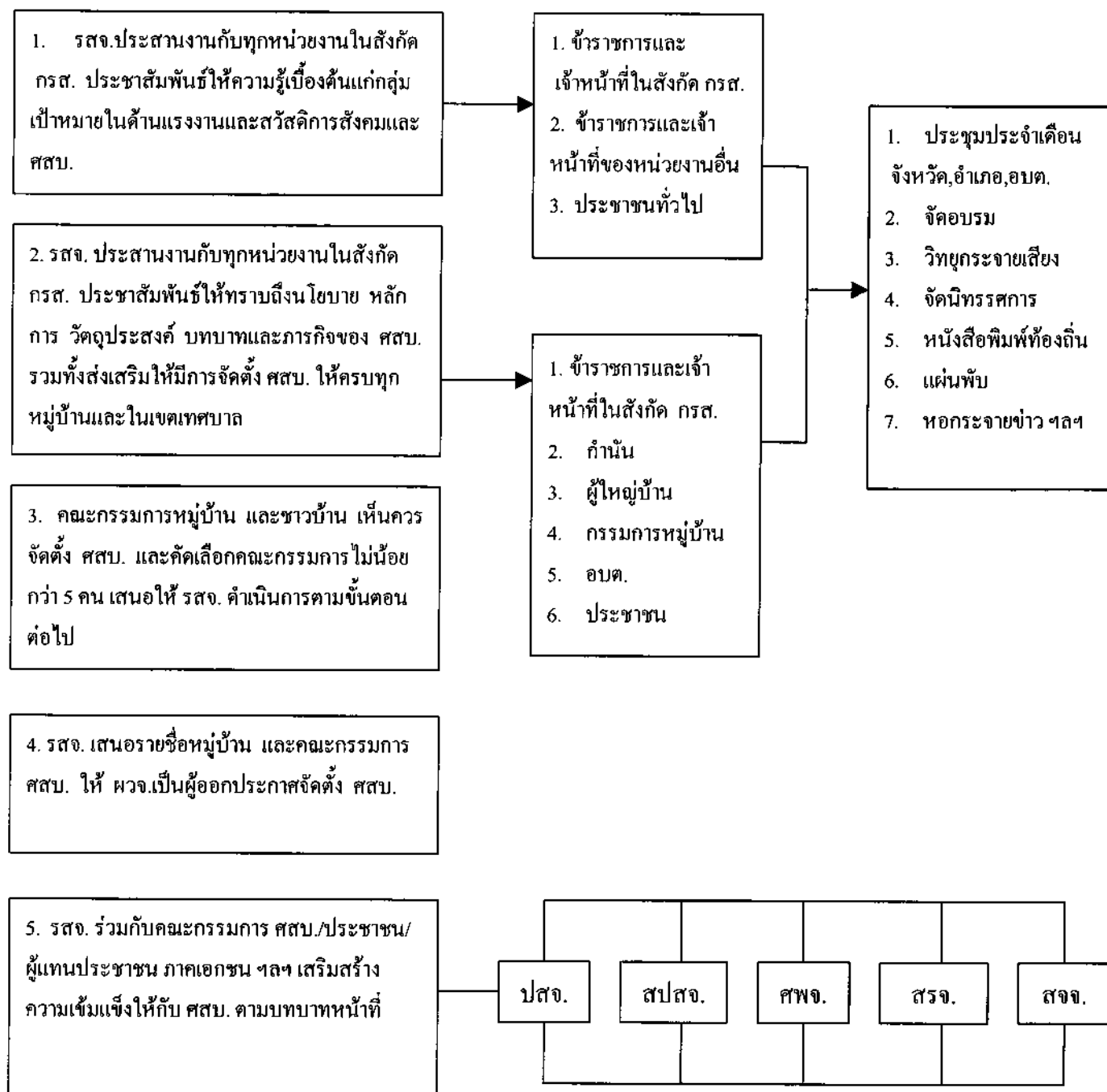
5) จัดประชุมคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน จัดทำระเบียบศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน

6) เมื่อได้ทำการเลือกสถานที่ทำการของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน และคัดเลือกคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเรียบร้อยแล้ว ให้ประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อออกประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านและออกประกาศจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านไว้เป็นหลักฐาน และจัดทำป้ายชื่อศูนย์ฯ ตามตัวอย่าง

7) คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ระดมความร่วมมือของประชาชนและตัวแทนประชาชนในการดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เพื่อให้การช่วยเหลือราษฎรที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนในกรณีต่างๆ

8) ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม จะเป็นผู้ออกประกาศจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านในกรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด เป็นผู้ออกประกาศจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านในเขตจังหวัดนั้นๆ

ขั้นตอนการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

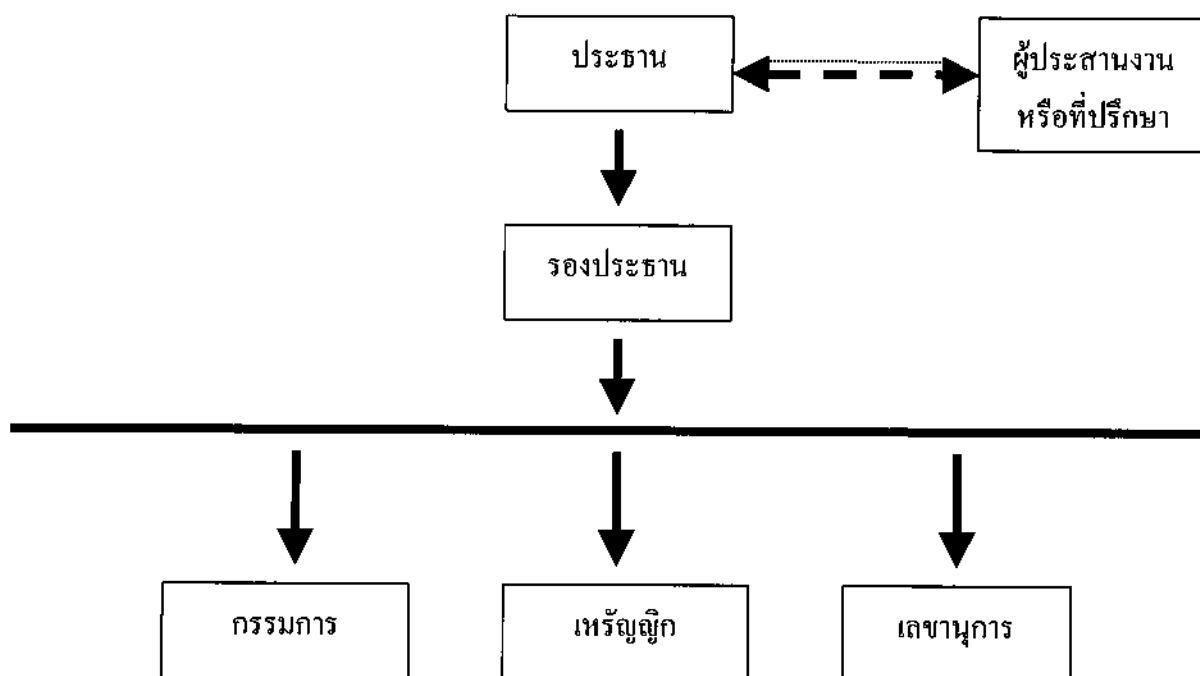
6. คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

1) บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน ให้ทำหน้าที่คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ประกอบด้วย ประธาน รองประธาน กรรมการ เลขานุการ เற்றுณีกิจ จำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน หรือตามความเหมาะสม

2) ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ให้หมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านเป็นผู้กำหนด ไม่น้อยกว่า 1 ปี หรือตามความเหมาะสม พร้อมระบุไว้ในระเบียบศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ให้ชัดเจน

3) กรณีกรรมการชุดเก่าพ้นจากตำแหน่ง ให้ส่งมอบงานและเงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ให้คณะกรรมการชุดใหม่ภายใน 30 วัน นับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

7. โครงสร้างคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

หมายเหตุ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยมีประสิทธิภาพโครงสร้าง ศสข. และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ศสข. แต่ละบุคคลควรได้รับความเห็นชอบจากเสียงส่วนใหญ่ของคณะกรรมการ ศสข. กล่าวคือ กรรมการ อาจจำแนกเป็นฝ่ายตามกลุ่มเป้าหมาย เช่น เด็ก และเยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือ จำแนกตามพื้นที่หมู่บ้าน เช่น เหนือ ใต้ ตะวันออกและตะวันตก

8. หน้าที่กรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

8.1 ประธานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน มีหน้าที่ดังนี้

- 1) ประชุมชี้แจงชาวบ้านให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
- 2) พิจารณาคัดเลือกคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน โดยความเห็นชอบจากที่ประชุมชาวบ้าน
- 3) เสนอรายชื่อคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เพื่อดำเนินการแต่งตั้งให้ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ
- 4) ประชุมกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เพื่อร่างระเบียบ ขั้นตอนและขอบเขตการดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
- 5) ประชุมกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านทุกเดือน ๆ ละ 1 ครั้งเป็นอย่างน้อย เพื่อกำหนดเป้าหมายแนวทาง และกิจกรรมในระยะสั้น และระยะยาวที่จะดำเนินการ
- 6) มอบหมายภารกิจให้กรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน แต่ละคนปฏิบัติ รวมทั้งติดตามผลการปฏิบัติงานของกรรมการอย่างสม่ำเสมอ
- 7) ประสานงานกับสำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัด หน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนองค์กรภาคเอกชน เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
- 8) ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบความทุกข์ยากเดือดร้อนในหมู่บ้าน โดยมิตติความเห็นชอบของคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

8.2 รองประธานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน มีหน้าที่ดังนี้

- 1) ปฏิบัติงานแทนประธานเมื่อประธานไม่อยู่ หรืออยู่แต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้
- 2) หน้าที่อื่น ๆ ตามที่ประธานหรือคณะกรรมการเลียงส่วนใหญ่มอบหมาย

8.3 กรรมการอาจจำแนกออกเป็นฝ่ายต่างๆ เช่น

- 1) กรรมการฝ่ายสวัสดิการเด็ก เยาวชน สตรี ครอบครัว
- 2) กรรมการฝ่ายสวัสดิการคนพิการ บุคคลไร้ที่พึ่ง ผู้สูงอายุ
- 3) กรรมการฝ่ายสงเคราะห์ผู้ประสบสาธารณภัย
- 4) กรรมการฝ่ายจัดหางานและอบรมอาชีพแรงงาน

กรรมการมีหน้าที่ ดังนี้

- 1) จัดเก็บข้อมูลผู้มีปัญหาทางสังคมของหมู่บ้าน ตามแบบฟอร์มที่ราชการ

หนังสือพิมพ์รายวันในประเทศไทย - ประวัติศาสตร์ (1)

หนังสือพิมพ์รายวัน 4.8

๒) หนังสือพิมพ์รายวันในประเทศไทย - ประวัติศาสตร์ (1) ... (14)

อนึ่ง

(13) ... (14)

พ.ศ. ๒๕๐๓

(12) ... (14)

(11) ... (14)

(10) ... (14)

พ.ศ. ๒๕๐๓

(9) ... (14)

(8) ... (14)

(7) ... (14)

พ.ศ. ๒๕๐๓

(6) ... (14)

พ.ศ. ๒๕๐๓

(5) ... (14)

(4) ... (14)

(3) ... (14)

พ.ศ. ๒๕๐๓

(2) ... (14)

พ.ศ. ๒๕๐๓

พ.ศ. ๒๕๐๓

- (6) ๑๓ หน้าที่การปกครองและระเบียบปฏิบัติ
- (5) ประสิทธิภาพงานบริหารงานบุคคลของหน่วยงาน
- (4) ๑๓ หน้าที่การปกครองและระเบียบปฏิบัติ
- (3) ๑๓ หน้าที่การปกครองและระเบียบปฏิบัติ
- (2) ๑๓ หน้าที่การปกครองและระเบียบปฏิบัติ
- (1) ๑๓ หน้าที่การปกครองและระเบียบปฏิบัติ

๘.๕ หน้าที่การปฏิบัติ

- (9) ๑๓ หน้าที่การปกครองและระเบียบปฏิบัติ
- (8) ๑๓ หน้าที่การปกครองและระเบียบปฏิบัติ
- (7) ๑๓ หน้าที่การปกครองและระเบียบปฏิบัติ
- (6) ๑๓ หน้าที่การปกครองและระเบียบปฏิบัติ
- (5) ๑๓ หน้าที่การปกครองและระเบียบปฏิบัติ
- (4) ๑๓ หน้าที่การปกครองและระเบียบปฏิบัติ
- (3) ๑๓ หน้าที่การปกครองและระเบียบปฏิบัติ
- (2) ๑๓ หน้าที่การปกครองและระเบียบปฏิบัติ

10. กองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

10.1 กองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน คือเงินของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านที่ประชาชนทุกคนในหมู่บ้านเป็นเจ้าของสำหรับใช้จ่ายในการช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อนผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ซึ่งมีแหล่งที่มาของกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านดังนี้

- 1) จากการริเริ่มของชุมชนหรือคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ระดมจากผู้มีจิตศรัทธา หรือองค์กรเอกชนต่างๆบริจาคเข้ากองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
- 2) เงินอุดหนุนของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมจำนวน 12,500 บาท จากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน
- 3) เงินที่คณะกรรมการศูนย์ฯ และชาวบ้านร่วมกันจัดกิจกรรมเพื่อหาเงินเข้ากองทุนศูนย์ฯ เช่น การทอดผ้าป่า การจัดแข่งกีฬา การจัดรณรงค์ เป็นต้น
- 4) เงินที่เกิดจากการบริหารจัดการของคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เช่น ดอกเบี้ยเงินกองทุนศูนย์ฯ ที่เปิดบัญชีเงินฝากไว้กับธนาคาร หรือ ดอกเบี้ย อันเกิดจากรายการกู้ยืมเงินจากกองทุนศูนย์ฯ การถือหุ้นในกลุ่มสังจะออมทรัพย์ที่คาดว่าจะมีผลกำไรแน่นอน

10.2 การเก็บรักษาเงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

- 1) ให้คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เปิดบัญชีเงินฝากกองทุนศูนย์ฯ ไว้กับธนาคารหรือองค์กรการเงินที่เหมาะสม โดยใช้ชื่อบัญชี “เงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน.....” โดยมีผู้มีอำนาจไม่น้อยกว่า 3 คน ได้แก่ ประธานศูนย์ฯ 1 คน เภรัญญิก 1 คน และกรรมการศูนย์ฯ ที่พิจารณาเห็นสมควรอีก 1 คน
- 2) ควรให้เหรัญญิกของศูนย์ฯ เก็บรักษาเงินสดไว้เพื่อช่วยเหลือราษฎรกรณีฉุกเฉินตามที่คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านกำหนด
- 3) ให้เหรัญญิกจัดทำบัญชีเงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเพื่อแสดงรายละเอียดการรับ – จ่าย เงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านที่เป็นปัจจุบันและสามารถตรวจสอบได้

10.3 การใช้จ่ายเงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

การใช้จ่ายกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ในการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน คณะกรรมการควรกำหนดแนวทางการใช้จ่าย ดังนี้

1) การช่วยเหลือโดยให้เปล่า

เมื่อคณะกรรมการศูนย์ฯ พิจารณาเห็นว่า ราษฎรรายใดประสบปัญหาเดือดร้อน ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เช่น เด็ก สตรี คนชรา คนพิการ ผู้ประสบสาธารณภัย หรือ คนพิการ มีปัญหาด้านแรงงาน คณะกรรมการฯ สามารถพิจารณาให้การช่วยเหลือแบบให้เปล่าได้ โดยจ่ายจากเงิน กองทุนศูนย์สงเคราะห์ประจำหมู่บ้าน

2) การให้กู้ยืมเงินทุนเพื่อประกอบอาชีพ

ราษฎรที่ยากจนสามารถขอกู้เงินจากกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เพื่อเป็นทุนประกอบอาชีพได้ มีผู้ค้ำประกัน กำหนดระยะเวลาส่งใช้คืนให้แน่นอนและอัตราดอกเบี้ยที่ชัดเจน ซึ่งเป็นไปตามที่คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเห็นสมควร

3) การสำรองจ่าย

จ่ายในกรณีที่ ส่งเรื่องขอรับการสงเคราะห์ตามแบบสอบประวัติเบื้องต้นผู้ขอรับการช่วยเหลือไปให้จังหวัดพิจารณา เมื่อได้รับการพิจารณาอนุมัติจากจังหวัดแล้วจึงทดลองจ่ายได้ มิฉะนั้น อาจไม่ได้รับเงินชดใช้คืนกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

4) ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน และเป็นการระดมทุนสนับสนุนการรวมกลุ่มประกอบอาชีพ กลุ่มสังฆะออมทรัพย์ สหกรณ์ร้านค้า กิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ ที่คณะกรรมการเห็นว่าได้ประโยชน์และเป็นผลดีต่อชุมชน

10.4 ค่าใช้จ่ายในสำนักงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

- 1) ค่าวัสดุในสำนักงาน เช่น ค่ากระดาษ ค่าดินสอ ปากกา ป้ายประกาศแบบพิมพ์ ต่างๆ เป็นต้น
- 2) ค่าพาหนะเดินทาง เช่น ค่ารถ ค่าน้ำมัน
- 3) ค่าสาธารณูปโภค เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ เป็นต้น
- 4) ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่คณะกรรมการเห็นสมควร

10.5 การพิจารณาจ่ายเงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านทุกครั้ง

ให้นำเรื่องเข้าที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ และถือมติเสียงข้างมากของที่ประชุม

10.6 การเบิกจ่ายเงินกองทุนศูนย์ สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจากธนาคาร

ต้องให้ผู้มีอำนาจเบิกเงินตามข้อ 10.2 ลงลายมือชื่อในใบเบิกเงินไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 และเมื่อนำเงินมอบให้ผู้ขอรับการสงเคราะห์แล้ว ให้ผู้รับเงินสงเคราะห์ลงลายมือในแบบฟอร์มรับเงินประเภทนั้นๆ แล้วให้รีบนำหลักฐานการจ่ายเงิน (ใบสำคัญรับเงิน) ส่งสำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัด หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใน 7 วัน

10.7 แนวทางการระดมเงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

เนื่องจากเงินกองทุนสำหรับผู้ด้อยโอกาสมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการช่วยเหลือและพึ่งพาตนเองในหมู่บ้าน ดังนั้นเพื่อให้เงินกองทุนยังมีอยู่และเพียงพอจึงกำหนดแนวทางไว้ดังนี้

- 1) ขอรับบริจาคจากชาวบ้าน ผู้มีจิตศรัทธา ด้วยความสมัครใจ
- 2) จัดเลี้ยงอาหาร เลี้ยงน้ำชา ในหมู่บ้าน (เก็บเงิน)
- 3) จัดงานสังสรรค์ในหมู่บ้าน (รำวง ขายพวงมาลัย อาจเชิญข้าราชการในท้องถิ่น ส.ส. ส.จ. ร่วมเป็นเกียรติในงาน ซึ่งอาจได้รับเงินบริจาคสมทบ)
- 4) ฉายหนัง ขายขนม อาหารในงาน รายได้หลังหักค่าใช้จ่ายส่งเข้ากองทุนศูนย์ฯ
- 5) ให้ชาวบ้านถือหุ้นหาทุนจัดตั้งร้านค้าสวัสดิการจำหน่ายสินค้าราคาถูก ดำเนินการโดยศูนย์ฯ มีปีนผลสิ้นปี รายได้หลังหักค่าใช้จ่าย ส่วนหนึ่งหักเข้ากองทุนศูนย์ฯ

ขั้นตอนและกระบวนการในการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

1. แนวคิดในการพัฒนาศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

การพัฒนาคือ ความสามารถที่จะกำหนดโดยประชาชนเองว่า พวกเขาสามารถทำอะไรได้บ้างโดยสิ่งต่างๆที่พวกเขามีอยู่ เพื่อพัฒนาหรือยกระดับคุณภาพชีวิตของพวกเขาและคนอื่นๆในสังคม การพัฒนาไม่ใช่สถานะแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ซึ่งจะบรรลุความต้องการดังกล่าวได้ ก็ต้องมีความสามารถที่จะทำให้บรรลุได้ด้วย การพัฒนาในความหมายนี้ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับทัศนคติ แรงจูงใจ และความรู้ถึงความต้องการและความสามารถของคนที่จะทำให้บรรลุผลนั้น ได้มากกว่าจะเป็นเรื่องของกรรมทรัพย์สินเงินทองหรือความมั่งมีศรีสุข (อิระวัชร จันทรประเสริฐ 2542:1)

การพัฒนาเป็นผลพวงจากการเรียนรู้มากกว่าที่จะเป็นผลจากการหยิบยื่นให้โดยคนอื่น การเรียนรู้ถึงการใช้ความรู้ความสามารถของตนเองที่มีอยู่ และใช้โอกาสที่เปิดให้ในขณะนั้นในสภาพแวดล้อมต่างๆ เพื่อสนองความต้องการของตนเองและผู้อื่นนั้นเป็นปัจจัยสำคัญและเงื่อนไขสำคัญของการพัฒนาที่ประสบผลสำเร็จ คนเราไม่สามารถที่จะเรียนรู้แทนผู้อื่น แต่จะสามารถช่วยเหลือให้ผู้อื่นเรียนรู้ได้ด้วยตัวเองได้

ดังนั้น การสร้างความเข้มแข็งให้แก่หมู่บ้านก็เช่นกัน รัฐบาลไม่สามารถสร้างความเข้มแข็งให้แก่หมู่บ้านได้แต่รัฐบาลสามารถช่วยให้หมู่บ้านสร้างความเข้มแข็งแก่ตัวมันเองได้ ทั้งนี้โดยยึดถือยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของประชาชน และองค์กรประชาชนเป็นยุทธศาสตร์เชิงรุกที่สำคัญในการสร้างความเข้มแข็งให้เกิดแก่หมู่บ้าน โดยมุ่งต่อความสำเร็จของการพัฒนาคน การส่งเสริมความเป็นธรรมในสังคม และการพึ่งพาตนเองของชุมชนในที่สุด

2. การมีส่วนร่วมของประชาชน

มีแนวความคิดว่า ประชาชนจะต้องช่วยกันในการเป็นผู้กระทำการพัฒนาตนเอง มิใช่เป็นผู้รับการพัฒนาเท่านั้น ทั้งนี้เพราะผู้กระทำการพัฒนา จะเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโดยตรง ดังนั้นการพัฒนาชุมชนแนวใหม่ จึงเน้นการพัฒนาคนโดยยึดหลักสำคัญ ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของตนเองด้วยตนเอง วิเคราะห์ตนเอง และเมื่อประชาชนมีความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงแล้ว กระบวนการพัฒนาต่าง ๆ ก็เกิดขึ้นเอง การมีส่วนร่วมของประชาชนจะเป็นเครื่องป้องกันว่า ผลแห่งการพัฒนาจะตกอยู่กับประชาชนส่วนใหญ่ และยังเป็นการสร้างประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในชุมชนอีกด้วย

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นปัจจัยร่วมที่สำคัญในกระบวนการพัฒนา ซึ่งจะต้องมีการพิจารณาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง ไม่ว่าจะเป็ทางตรงหรือทางอ้อม เพราะถ้าการพัฒนาขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนแล้ว ก็ไม่อาจจะกล่าวได้ว่า การพัฒนานั้นจะบรรลุผลสำเร็จอย่างแท้จริง

2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่ง ในสถานการณ์กลุ่ม ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าว เป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย (อิระวัชร จันทรประเสริฐ 2542:3)

2.2 จุดมุ่งหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการพัฒนาชุมชนจุดมุ่งหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ต้องการให้เกิดขึ้นคือ

1) ทางเศรษฐกิจ ประชาชนสามารถสร้างอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจได้โดยอาศัยการร่วมมือกันซื้อ ร่วมมือกันขาย เพื่อให้ได้ของที่มีคุณภาพและมีความยุติธรรมทางด้านราคา

2) ทางสังคม การมีส่วนร่วมของชุมชนมากขึ้น ทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง เกิดความไว้วางใจในตนเอง มีความรับผิดชอบ ต่อตนเองและผู้อื่น ช่วยเหลือตนเองได้ ประชาชนสามารถระดมพลังความคิด พลังกาย พลังใจ และความสามารถ เข้าจัดการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นได้สำเร็จ

2) ทางการเมืองและการปกครอง การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนแต่ละคนนั้นเป็นการสร้างบุคลิกภาพและจิตสำนึกของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งจะมุ่งไปสู่การปกครองตนเอง

โดยสรุปแล้ว จุดมุ่งหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนก็คือ ต้องการให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง และการพัฒนาให้มากที่สุด

2.3 เงื่อนไขของการมีส่วนร่วมของประชาชน

การที่ประชาชนจะริเริ่มและช่วยตนเองได้นั้นประชาชนจะต้องมีโอกาสดที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนเสียก่อน กล่าวคือ ต้องมีเงื่อนไขสำคัญอย่างน้อย 3 ประการ ดังนี้

1) ประชาชนต้องมีอิสรภาพที่จะมีส่วนร่วม

- 2) ประชาชนต้องสามารถที่จะมีส่วนร่วม
- 3) ประชาชนต้องเต็มใจที่จะมีส่วนร่วม

2.4 ลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา จำแนกได้ 5 ลักษณะ คือ

- 1) การมีส่วนร่วมในลักษณะของตัวบุคคล
- 2) การมีส่วนร่วมในลักษณะของกลุ่มขบวนการ
- 3) การมีส่วนร่วมในลักษณะของโครงการ
- 4) การมีส่วนร่วมในกลุ่มของสถาบัน
- 5) การมีส่วนร่วมในลักษณะของนโยบาย

2.5 รูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชน

รูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น อาจจำแนกออกได้ 3 ประการ ดังนี้

- 1) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรง โดยผ่านองค์กรจัดตั้งของประชาชน
- 2) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางอ้อม โดยผ่านองค์กรผู้แทนของประชาชน
- 3) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยการเปิดโอกาสให้ โดยผ่านองค์กรที่ไม่ใช่ผู้แทน ของประชาชน สถาบันหรือหน่วยงานที่เชิญชวนหรือเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเมื่อไรก็ได้ทุกเวลา

3. องค์กรประชาชน

3.1 ความหมายขององค์กรประชาชน

องค์กรประชาชน หมายถึง บุคคลจำนวนหนึ่ง ซึ่งมารวมตัวกันหรือถูกรวมตัวกันเพื่อดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดขึ้น โดยมีการจัดระเบียบข้อบังคับของการรวมตัวกัน การอยู่ด้วยกัน การปฏิบัติต่อกัน และมีการติดต่อสื่อสารกันอย่างเป็นระบบ (อิระวีร์ จันทระประเสริฐ 2542:8)

3.2 ประเภทขององค์กรประชาชน

องค์กรประชาชน สามารถจำแนกได้ 2 ประเภท

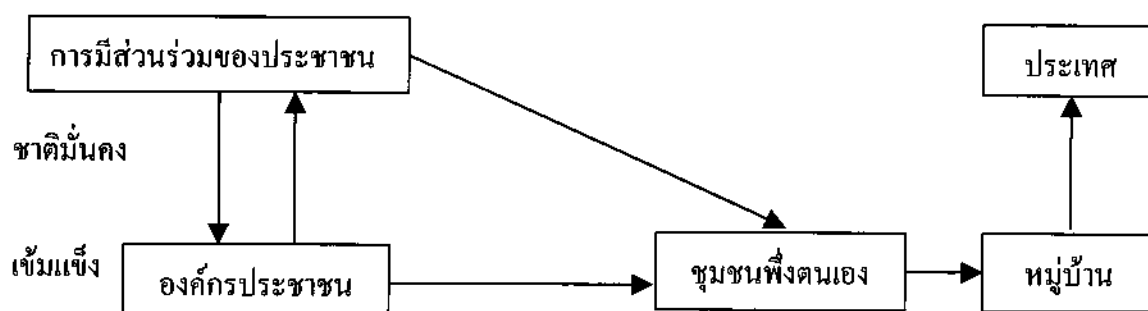
1) องค์กรประชาชนที่จัดตั้งขึ้นอย่างไม่เป็นทางการ กลุ่มประชาชนที่มีความสนใจในการพัฒนาชุมชน สังคม มีการรวมตัวกันเองในกลุ่มขนาดเล็กในระดับหมู่บ้าน หรือระดับตำบล อำเภอ ในตัวเมือง เพื่อร่วมทำประโยชน์ต่อส่วนรวม

2) องค์กรประชาชนที่จัดตั้งขึ้นเป็นทางการ องค์กรเหล่านี้มีการจดทะเบียนในรูปแบบสมาคมมูลนิธิตามกฎหมาย การจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ประเภทต่างๆ

3.3 หลักการและแนวทางการพัฒนาขององค์กรประชาชน

- 1) ต้องยึดหลักความต้องการและปัญหาของประชาชน
- 2) กิจกรรมต้องดำเนินการในลักษณะกลุ่มเพื่อสร้างพลังกลุ่มในการรับผิดชอบร่วมกัน
- 3) แนวทางการพัฒนาในกิจกรรมต่างๆในชุมชน ต้องคำนึงถึงขีดความสามารถของประชาชนที่ได้รับดำเนินการต่อไปได้โดยไม่ต้องพึ่งพาทภายนอก

สรุปได้ว่า ยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการทำให้หมู่บ้านและชุมชนเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้ คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรของประชาชนนั่นเอง

แผนภูมิ : กรอบแนวคิดในการสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน

4. ขั้นตอนการสร้างความเข้มแข็งให้ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

ขั้นตอนที่ 1 คือ ขั้นตอนเตรียมการ

1) การมีความรู้ความเข้าใจหรือมีความเชี่ยวชาญในระเบียบของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ว่าด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน พ.ศ. 2544

2) ต้องรู้สภาพข้อเท็จจริงของระดับการพัฒนาศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเพื่อนำมาศึกษาว่าจะพัฒนา จุดไหน อย่างไร

ขั้นตอนที่ 2 คือ ขั้นตอนการพัฒนาศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

- 1) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านนั้น เป้าหมายก็คือ 要让ประชาชนเขามีผู้บริหาร ศสข. ประชาชนต้องเห็นประโยชน์ ต้องมีการเชื่อมระหว่าง ความต้องการของประชาชนในพื้นที่กับหน่วยงานในจังหวัดหรือส่วนกลางที่จะเอาบริการไปถึง
- 2) ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านแล้ว มีความต้องการและทำให้ความต้องการนั้นบรรลุผล
- 3) การทำงานของศูนย์สงเคราะห์ประจำหมู่บ้าน ต้องประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบล และนำแผนงานด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม เข้าไปอยู่ในแผนขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 4) กิจกรรมจะเป็นเรื่องของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมเป็นหลัก โดยจะนำภารกิจของทุกกรมเข้ามาเป็นภารกิจส่วนหนึ่งของศูนย์ฯ
- 5) การระดมเงินทุน การเก็บเงินเข้าศูนย์ฯซึ่งเป็นเรื่องของคณะกรรมการศูนย์ฯ มีความเข้มแข็ง ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเต็มที่ กรรมการทำงานตลอดเวลา แผนงานด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมเข้าไปอยู่ในแผนของ อบต. ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจะเข้มแข็ง

ขั้นตอนที่ 3 คือ การติดตามผล

การติดตามผลเป็นหัวใจสำคัญในการดำเนินงาน อบต. อำเภอและจังหวัดต้องเห็นความสำคัญ หากกำหนดแผนงานออกมาแล้วติดตามผลการปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ศูนย์ฯก็จะเข้มแข็งยิ่งขึ้น

5. ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านที่พึ่งปรารถนาของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

หัวหน้าหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านที่พึ่งปรารถนา ของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมในลักษณะต่างๆตั้งแต่การจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน การดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน และบทบาทหน้าที่ที่ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านคือ

- 1) เป็นองค์กรประชาชนในหมู่บ้านที่คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านมาจากการคัดเลือกของประชาชน จากเวทีชาวบ้าน
- 2) เป็นองค์กรประชาชนที่ชาวบ้านยอมรับ เห็นประโยชน์ และพร้อมให้ความร่วมมือ
- 3) เป็นองค์กรประชาชนที่มีการบริหารจัดการทางการเงินกองทุนสวัสดิการสังคม เพื่อช่วยเหลือประชาชนที่มีการระดมทุนอย่างต่อเนื่อง
- 4) เป็นองค์กรอิสระที่ดำเนินการโดยประชาชน ของประชาชนและเพื่อประชาชน โดยการ

สนับสนุนจากหน่วยงาน ภาครัฐ เอกชน ที่มีกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมเป็นหน่วยงานหลักในการให้การสนับสนุน

- 5) เป็นองค์กรประชาชนที่เป็นที่พึ่งของราษฎรอย่างแท้จริง
- 6) เป็นองค์กรที่มีคณะกรรมการได้รับความเชื่อถือ ศรัทธาจากประชาชนสามารถพัฒนาองค์กรให้มีความก้าวหน้า ยั่งยืน ทำให้สังคมมีความสุข
- 7) เป็นองค์กรประชาชนที่คณะกรรมการที่ได้รับสวัสดิการหรือค่าตอบแทนตามความเหมาะสม
- 8) เป็นองค์กรประชาชนที่มีสถานที่ปฏิบัติงานเหมาะสม แนนอน สามารถติดต่อสะดวก
- 9) เป็นศูนย์กลางข้อมูลด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมหมู่บ้าน
- 10) เป็นศูนย์กลางข่าวสารการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเป็นศูนย์กลางการบริการด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน
- 11) เป็นศูนย์กลางแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าของประชาชน ก่อนหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนจะเข้ามาให้ความช่วยเหลือ

6. ลักษณะความเข้มแข็งของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

ความเข้มแข็งของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจะส่งผลให้ประชาชนในหมู่บ้านได้รับการบริการด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมอย่างทั่วถึง ส่งผลให้ทุกคนที่อยู่ในหมู่บ้านมีอาชีพ มีงานทำ ได้รับการคุ้มครองจากการทำงานและสามารถอยู่ในระบบประกันสังคมและได้สิทธิตามที่ประกันสังคมถ้วนหน้าตลอดจนผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนและผู้ด้อยโอกาส ได้รับการช่วยเหลือและพัฒนาให้สามารถพึ่งตนเองและอยู่ในสังคมของหมู่บ้านอย่างปกติสุขในระยะแรก เพื่อให้สามารถประเมินผลการพัฒนาศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านที่ชัดเจนและมีความเที่ยงตรง ในการประเมินผลความเข้มแข็งของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านสามารถวัดได้จากองค์ประกอบหลักที่สำคัญ คือ เป็นองค์กรประชาชนที่เข้มแข็งมีกิจกรรมด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมอย่างต่อเนื่อง และสามารถเป็นที่พึ่งของประชาชนในหมู่บ้าน

7. มาตรการพัฒนาศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านให้มีความเข้มแข็ง

แนวทางการพัฒนาศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านให้มีความเข้มแข็งกำหนดองค์ประกอบไว้ 9 ประการ ดังนี้

7.1 ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

1) เผยแพร่ความรู้และสร้างความเข้าใจกับชาวบ้าน ให้รับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

- 2) คณะกรรมการศูนย์ฯ มีการประชุมอย่างต่อเนื่อง
- 3) ให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมและรับรู้ในการดำเนินงานของศูนย์ฯ

7.2 ด้านระบบข้อมูล

1) สำรวจข้อมูลด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม และจัดทำทะเบียนข้อมูลผู้ด้อยโอกาสให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

- 2) ทะเบียนการสงเคราะห์ผู้ประสบความเดือดร้อน
- 3) ทะเบียนคนหางาน/คนว่างงาน
- 4) แบบสอบถามประวัติเบื้องต้นผู้ขอรับการช่วยเหลือ

7.3 ด้านระบบการเงิน

- 1) สมุดบัญชีเงินฝากกองทุนศูนย์ฯ
- 2) บัญชีรับ-จ่ายเงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
- 3) ควรมีการระดมการหาเงินเข้ากองทุนศูนย์ฯ

7.4 ด้านการช่วยเหลือประชาชน

- 1) ให้การช่วยเหลือราษฎรที่ประสบปัญหาความเดือดร้อน
- 2) ประสานหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อน
- 3) รายงานผลการดำเนินงาน ให้สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดทราบอย่างสม่ำเสมอ

7.5 ด้านอาคารสถานที่

- 1) มีที่ทำการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
- 2) ป้ายศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
- 3) ป้ายรายชื่อคณะกรรมการศูนย์ฯ
- 4) ป้ายชื่อข้อมูลคนหางาน/คนว่างงาน
- 5) ป้ายข้อมูลผู้ด้อยโอกาส
- 6) ป้ายแสดงผลงานของศูนย์ฯ
- 7) ป้ายรายชื่อผู้ได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
- 8) ป้ายรายชื่อผู้ได้รับเงินเบี้ยยังชีพคนพิการ

9) สถานที่ประชุม

10) สมุดบันทึกรายงานการประชุม

7.6 ให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือและพัฒนาครอบครัวราษฎรที่ยากจนและพร้อมที่จะพัฒนา

โดยให้การช่วยเหลือครอบครัวอย่างน้อยหมู่บ้านละ 1 ครอบครัวต่อปี ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นตามควรแก่อัตภาพและพึ่งตนเองได้ในที่สุด โดยให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือตามระเบียบของกรมประชาสงเคราะห์ และประสานหน่วยงานราชการในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม และหรือหน่วยงานอื่นๆ ในส่วนภูมิภาคให้การช่วยเหลือตามสภาพปัญหา

หนึ่ง ขอให้สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัด หาสาเหตุของคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านที่ไม่มีผลการปฏิบัติงาน เนื่องจากขาดความรู้ ความเข้าใจบทบาทภารกิจ หรือไม่ต้องการปฏิบัติงาน หากปรากฏว่าไม่ปฏิบัติงานเพราะสาเหตุขาดความรู้ ให้ดำเนินการอบรมให้ความรู้ แต่ถ้าไม่ปฏิบัติงานเพราะมีภารกิจอื่น ๆ มาก หรือไม่ต้องการปฏิบัติงาน ขอให้ปรับเปลี่ยนตัวกรรมการศูนย์ฯ เสียใหม่ก่อนที่จะดำเนินการฝึกอบรมทบทวนการปฏิบัติงานใดๆ

7.7 การประเมินเพื่อจัดระดับศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

การประเมินเพื่อจัดระดับศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านนั้น ได้กำหนดให้มีแบบประเมินเพื่อจัดระดับศูนย์ฯ เป็นระดับ 3 ระดับ คือ ระดับเข้มแข็งมาก ระดับเข้มแข็ง และระดับไม่เข้มแข็งตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านกำหนด เพื่อดำเนินการพัฒนาศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

7.8 การกำหนดให้มีหลักสูตรการอบรมคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

กำหนดให้มีการอบรมคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ในศูนย์ฯ ที่มี ความเข้มแข็งทั้งในระดับเข้มแข็งมาก ระดับเข้มแข็ง และระดับไม่เข้มแข็ง ให้สอดคล้องกับการจัดระดับศูนย์ฯ โดยอบรมตามปกติตามงบประมาณที่ได้รับในแต่ละปี

7.9 การส่งเสริมให้มีการจัดประกวดศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านดีเด่น

จัดให้มีการประกวดศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านดีเด่นประจำปี เพื่อออกใบประกาศเกียรติคุณ หรือรางวัลเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจแก่คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน และเป็นเกียรติประวัติกับหมู่บ้าน

8. การประเมินความเข้มแข็งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

แนวทางการประเมินระดับการพัฒนาศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านหรือความเข้มแข็งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ในระยะที่เริ่มต้น(พ.ศ.2543 – 2544)ในการปรับเปลี่ยนบทบาท ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ให้ครอบคลุมทุกภารกิจหลัก ของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ได้กำหนดระดับการพัฒนาศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเป็น 3 ระดับชั้น คือ ระดับ A B และ C ระดับ A เป็นระดับที่มีความเข้มแข็งมาก ระดับ B เป็นระดับเข้มแข็ง และระดับ C ไม่เข้มแข็ง โดยกำหนดกิจกรรมการดำเนินงานในแต่ละองค์ประกอบดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน

- 1.1 ประชาชนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการ ศสข.
- 1.2 ประชาชนมีส่วนร่วมในการสอดส่องดูแลผู้ประสบความเดือดร้อน หรือให้ข้อมูลแก่ ศสข.
- 1.3 ประชาชนมีส่วนร่วมหาแนวทางการแก้ไขปัญหา หรือมีส่วนร่วมดำเนินการ
- 1.4 ประชาชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบ และรับผลประโยชน์จากการดำเนินงาน ศสข.

2. กรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

- 2.1 กรรมการ ศสข. มีความรู้ความเข้าใจงาน ศสข.
- 2.2 กรรมการ ศสข. ปฏิบัติภารกิจตามที่ได้รับมอบหมายครบถ้วน
- 2.3 มีการประชุมกรรมการ ศสข.
- 2.4 มีการจดบันทึกการประชุมทุกครั้ง

3. การบริหารเงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

- 3.1 มีการระดมเงินกองทุนเพิ่มจากกิจกรรมต่างๆ เช่น บริจาค การขอรับการสนับสนุนจากกองทุนต่างๆ การให้กู้ยืม เป็นต้น
- 3.2 สามารถช่วยเหลือประชาชน โดยใช้ทั้งเงิน ศสข. และเงินจากส่วนอื่นในชุมชน
- 3.3 การเบิกจ่ายเงินกองทุนทุกครั้งไปตามมติคณะกรรมการ ศสข.
- 3.4 มีการลงรายการรับ – จ่ายเงินทุกครั้งที่มีการรับ – จ่ายเงิน

4. การประสานงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านด้านต่างๆ

- 4.1 มีผู้ประสานงาน หรือรายงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบอย่างสม่ำเสมอ

4.2 มีการประสานข้อมูล/ปัญหา/ความต้องการ ของผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนทางสังคม ข้อมูลผู้ว่างงาน และต้องการมีงานทำ ข้อมูลความต้องการฝึกอาชีพ และพัฒนาฝีมือแรงงาน ไปจัดทำแผนพัฒนา อบต. หรือจังหวัด

4.3 มีการประสานขอรับบริการช่วยเหลือจากภาครัฐ และเอกชนในการขอรับสนับสนุนทรัพยากร และการส่งต่อผู้ประสบความเดือดร้อน

4.4 เมื่อมีเหตุสาธารณภัยเดือดร้อนเกิดขึ้น มีความพร้อมในการรายงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทันที

4.5 ประชาชนได้รับบริการจากการประสานงานจากภาครัฐและเอกชน

5. การดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์รายตำบลประจำหมู่บ้าน

5.1 มีทะเบียนข้อมูลผู้ทุกข์ยากเดือดร้อน ผู้ว่างงาน ผู้ต้องการมีงานทำผู้ต้องการฝึกอาชีพ และอื่นๆ

5.2 มีการประชาสัมพันธ์ภารกิจ ศสข. และข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมตามที่ได้ทราบมา

5.3 ศสข. สามารถที่จะรับเรื่องราวร้องทุกข์ และให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้มาติดต่อได้

5.4 มีการช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อนเฉพาะหน้า หรือให้กู้ยืมเงินทุน ศสข.

5.5 ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชนในการพัฒนาชุมชนและอื่นๆ

5.6 ศสข. มีการจัดทำแผนงาน/โครงการด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมการพัฒนา ศสข. เสนอขอรับการสนับสนุนจาก อบต. หรือหน่วยงานอื่นๆ

5.7 ศสข. สามารถที่จะดำเนินการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเมื่อมีการถ่ายโอนงานจากภาครัฐ

แบบประเมินความเข้มแข็งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
 การประเมินปี.....ครั้งที่.....วันที่ประเมิน.....เดือน.....พ.ศ.....
 ชื่อหมู่บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัดชัยภูมิ

หน่วยงานของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัด ได้แก่ สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัด
 สำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัด สำนักงานประกันสังคมจังหวัด สำนักงานจัดหางานจังหวัด สถาบัน/ศูนย์
 พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด และอื่น ๆ

โปรดกาเครื่องหมาย / หน้าช่อง ที่ท่านเลือก

ลำดับ ที่	รายการ	คำตอบ	สำหรับ เจ้าหน้าที่ (ให้คะแนน)
1.	การมีส่วนร่วมของประชาชน	☐ ไม่มี	
	1.1 ประชาชนมีส่วนร่วมคัดเลือกคณะกรรมการศูนย์ฯ	☐ มีประชาชนคัดเลือกกรรมการบางคน ☐ มีประชาชนคัดเลือกกรรมการทุกคน	
	1.1 ประชาชนมีส่วนร่วมสอดส่องดูแลผู้ประสบความ เดือดร้อนและให้ข้อมูลแก่ศูนย์ฯ	☐ ไม่มี ☐ มีเป็นบางครั้ง ☐ มีเป็นประจำและสม่ำเสมอ	
	1.2 ประชาชนมีส่วนร่วมหาแนวทางแก้ไขปัญหาและ มีส่วนร่วมดำเนินการ	☐ ไม่มี ☐ มีเป็นบางครั้ง ☐ ทุกครั้ง	
1.3 ประชาชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบและรับผล ประโยชน์จากการดำเนินงาน ศสพ.	☐ ไม่มี ☐ มีบางกิจกรรม ☐ ทุกกิจกรรม		
2	กรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน	☐ ไม่มี	
2.1 กรรมการศูนย์ฯ มีความรู้ความเข้าใจในงานของ ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน	☐ มีความรู้ความเข้าใจบางคน ☐ มีความรู้ความเข้าใจทุกคน		

ลำดับ ที่	รายการ	คำตอบ	สำหรับ เจ้าหน้าที่ (ให้คะแนน)
	<p>2.2 คณะกรรมการศูนย์ฯ ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายครบถ้วน</p> <p>2.3 มีการประชุมคณะกรรมการ ศสพ.</p> <p>2.4 มีการจัดบันทึกการประชุมและมีส่วนร่วมดำเนินการประชุมทุกครั้ง</p> <p>2.5 มีทะเบียนผู้ทุกขัยกเดือดร้อน ผู้ว่างงาน ผู้ต้องการมีงานทำ ผู้ต้องการฝึกอาชีพ และอื่น ๆ</p>	<p>☐ ไม่มี</p> <p>☐ มีผู้ปฏิบัติภารกิจบางคน</p> <p>☐ มีผู้ปฏิบัติภารกิจทุกคน</p> <hr/> <p>☐ ไม่มี</p> <p>☐ มีเป็นบางครั้ง</p> <p>☐ มีเป็นประจำและสม่ำเสมอ</p> <hr/> <p>☐ ไม่มี ☐ มี</p> <hr/> <p>☐ ไม่มี</p> <p>☐ มีบางประเภท</p> <p>☐ มีครบทุกประเภท</p> <p>☐ และอื่น ๆ</p>	
3.	<p>การบริหารเงินทุน ศสพ.</p> <p>3.1 มีการระดมเงินทุนเพิ่มจากกิจกรรมต่าง ๆ เช่น บริจาค การขอรับการสนับสนุนจากกองทุนต่าง ๆ การให้กู้ยืม เป็นต้น</p> <p>3.2 สามารถช่วยเหลือประชาชน โดยใช้ทั้งเงิน ศสพ. และเงินจากส่วนอื่นในชุมชนไปแล้วคือ</p>	<p>☐ ไม่มี ☐ มี</p> <hr/> <p>☐ ใช้เงิน ศสพ. หหมดโดยไม่เกิดประโยชน์</p> <p>☐ ไม่มีการใช้จ่ายเงิน และเงินยังเหลือครบ</p> <p>☐ ใช้เงินทำประโยชน์ และเหลือเงินกองทุน</p> <p>☐ ใช้เงินทำประโยชน์ และเหลือเงินกองทุน ศสพ. 10,000-12,000 บาท</p> <p>☐ ใช้เงินทำประโยชน์ และเหลือเงินกองทุน ศสพ. มากกว่า 20,000 บาท</p>	

ลำดับ ที่	รายการ	คำตอบ	สำหรับ เจ้าหน้าที่ (ให้คะแนน)
	3.3 การเบิกจ่ายเงินกองทุนทุกครั้งเป็นไปตามมติคณะกรรมการ ศสข.	☐ ไม่มี ☐ มีเป็นบางครั้ง ☐ ทุกครั้งที่มีการเบิกจ่ายเงิน	
	3.4 มีการลงรายการรับ-จ่ายเงินทุกครั้งที่มีการรับ-จ่ายเงิน	☐ ไม่มี ☐ มีเป็นบางครั้ง ☐ มีทุกครั้งที่ได้รับ-จ่ายเงิน	
4.	<p>การประสานงาน ศสข..</p> <p>4.1 มีผู้ประสานงาน หรือรายงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบอย่างสม่ำเสมอ</p> <p>4.2 มีการประสานข้อมูล/ปัญหา/ความต้องการของผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนทางสังคม ข้อมูลผู้ว่างงาน และต้องการมีงานทำ ข้อมูลความต้องการฝึกอาชีพและพัฒนาฝีมือแรงงานไปจัดทำแผนพัฒนา อบต. หรือจังหวัด</p> <p>4.3 มีการประสานขอรับบริการช่วยเหลือจากภาครัฐ และเอกชนในการขอรับการสนับสนุนทรัพยากรและการส่งต่อผู้ประสบความเดือดร้อน</p> <p>4.4 เมื่อมีเหตุสาธารณภัยเดือดร้อนเกิดขึ้นมีความพร้อมในการรายงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทันที</p>	<p>☐ ไม่มีผู้ประสานงาน หรือมีผู้ประสานงานแต่ไม่ทำงาน</p> <p>☐ มีผู้ประสานงาน และประสานเป็นบางครั้ง</p> <p>☐ มีผู้ประสานงาน และมีการประสานงานอย่างสม่ำเสมอ</p> <hr/> <p>☐ ไม่มี</p> <p>☐ มีบางรายการ</p> <p>☐ มีครบถ้วนทุกรายการ</p> <hr/> <p>☐ ไม่มี</p> <p>☐ มีการประสานเฉพาะหน่วยงานภาครัฐ</p> <p>☐ มีการประสานทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน</p> <hr/> <p>☐ ไม่มี ☐ มี</p>	

ลำดับ ที่	รายการ	คำตอบ	สำหรับ เจ้าหน้าที่ (ให้คะแนน)
	4.5 ประชาชนได้รับบริการจากการประสานงานจาก ภาครัฐและเอกชน	☐ ไม่มี ☐ มี 1-5 รายต่อปี ☐ มี 6-10 รายต่อปี ☐ มากกว่า 10 รายต่อปี	
5.	<p>การดำเนินงานของ ศสข..</p> <p>5.1 มีการประชาสัมพันธ์ภารกิจ ศสข. และข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมตามที่ ได้ทราบมา</p> <p>5.2 มีการประสานข้อมูล/ปัญหา/ความต้องการของผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนทางสังคม ข้อมูลผู้ว่างงานและต้องการมีงานทำ ข้อมูลความต้องการฝึกอาชีพและพัฒนาฝีมือแรงงานไปจัดทำแผนพัฒนา อบต. หรือจังหวัด</p> <p>5.3 มีความพร้อมในการรับเรื่องราวร้องทุกข์และให้คำปรึกษาแนะนำ</p> <p>5.4 มีการช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อนเฉพาะหน้า</p> <p>5.5 ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาชุมชนและอื่น ๆ</p>	<p>☐ ไม่มีผู้ประสานงาน หรือมีผู้ประสานงานแต่ไม่ทำงาน</p> <p>☐ มีผู้ประสานงาน และประสานเป็นบางครั้ง</p> <p>☐ มีผู้ประสานงาน และมีการประสานงานอย่างสม่ำเสมอ</p> <hr/> <p>☐ ไม่มี</p> <p>☐ ประชาสัมพันธ์ทุก 2 เดือน</p> <p>☐ ประชาสัมพันธ์ทุก 3 เดือนหรือมากกว่า</p> <p>☐ ประชาสัมพันธ์เป็นประจำทุกเดือน</p> <p>☐ ประชาสัมพันธ์มากกว่าเดือนละครั้ง</p> <hr/> <p>☐ ไม่มี ☐ มี</p> <hr/> <p>☐ ไม่มี</p> <p>☐ มี 1-5 รายต่อปี</p> <p>☐ มี 6-10 รายต่อปี</p> <p>☐ มีมากกว่า 10 รายต่อปี</p> <hr/> <p>☐ ไม่มี</p> <p>☐ ให้ความร่วมมือเป็นบางครั้ง</p> <p>☐ ให้ความร่วมมือทุกครั้ง</p>	

ลำดับ ที่	รายการ	คำตอบ	สำหรับ เจ้าหน้าที่ (ให้คะแนน)
	5.6 มีการจัดทำแผน/โครงการด้านแรงงานและสวัสดิการ สังคม การพัฒนา ศสพ. เสนอขอรับการสนับสนุนจาก อบต. หรือหน่วยงานอื่น	☐ ไม่มี ☐ มีแผนงาน/โครงการประจำปี ☐ มีแผนงาน/โครงการประจำปีและ แผน 5 ปี	
	5.7 มีความพร้อมในการดำเนินงานร่วมกับองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เมื่อมีการถ่ายโอนงานจากภาครัฐ	☐ ไม่มี ☐ มี	
	รวมคะแนนที่ได้รับ		

จำนวน	รายการ	ผลการประเมิน
71 – 100	เข้มแข็งมาก	
51 – 70	เข้มแข็ง	
0 – 50	ไม่เข้มแข็ง	

(ลงชื่อ).....ประเมิน (ลงชื่อ).....ผู้รับรองผลการประเมิน
 (.....) (.....)
 ตำแหน่ง..... ตำแหน่ง.....
 วันที่..... วันที่.....

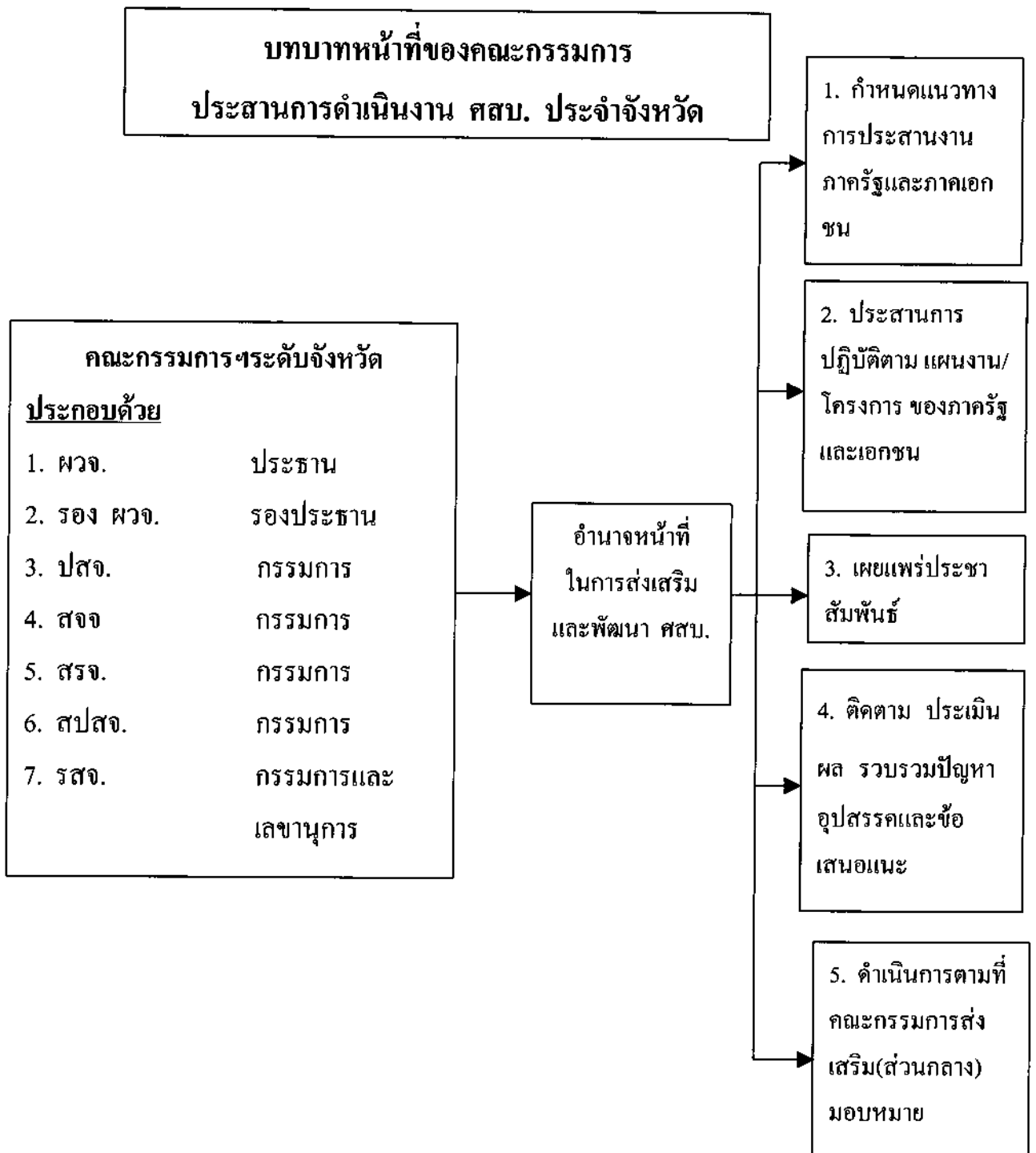
การส่งเสริมการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดชัยภูมิ

1. การแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดชัยภูมิ

จังหวัดชัยภูมิ ได้มีคำสั่ง ที่ 166/2542 ลงวันที่ 25 มกราคม 2542 แต่งตั้งคณะกรรมการประสานการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ เป็นประธาน รองผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิที่ดูแลงานของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดชัยภูมิ เป็นรองประธาน หัวหน้าส่วนราชการสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดชัยภูมิ เป็นกรรมการ แรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดชัยภูมิ เป็นกรรมการและเลขานุการซึ่งคณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) กำหนดแนวทางการประสานการดำเนินงานกับส่วนราชการ องค์กรภาคเอกชนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
- 2) ประสานการปฏิบัติตามแผนงาน โครงการของหน่วยงานราชการ องค์กรภาคเอกชน เพื่อพัฒนาศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
- 3) ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
- 4) ติดตามและประเมินผล รวบรวมปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
- 5) ดำเนินงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

นอกจากนี้จังหวัดชัยภูมิ ได้มีคำสั่ง ที่ 2955/2542 ลงวันที่ 24 ธันวาคม 2542 แต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วยแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดชัยภูมิ เป็นประธานคณะทำงาน เจ้าหน้าที่ส่วนราชการสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดชัยภูมิ เป็นคณะทำงาน เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดชัยภูมิ เป็นคณะทำงานและเลขานุการ ซึ่งคณะทำงานมีหน้าที่ติดตามเยี่ยมเยียนส่งเสริมการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน โดยพัฒนาให้เป็นศูนย์ที่เข้มแข็งสามารถให้ความช่วยเหลือประชาชนในหมู่บ้านได้อย่างครอบคลุมทุกภารกิจของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ซึ่งแบ่งเขตรับผิดชอบครอบคลุมทุกอำเภอของจังหวัดชัยภูมิ

2. โครงการส่งเสริมการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดชัยภูมิ

ในปีงบประมาณ 2544 จังหวัดชัยภูมิได้จัดทำแผนปฏิบัติงานโครงการส่งเสริมและพัฒนา ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน และใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานในปีงบประมาณต่อ ๆ ไปดังนี้

2.1 โครงการอบรมสัมมนาคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน จังหวัดชัยภูมิ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

- 1) เพื่อให้คณะกรรมการได้ทราบนโยบายการดำเนินงาน การบริหารงานด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม
- 2) เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถในการบริหาร และการติดต่อประสานงาน
- 3) เพื่อให้คณะกรรมการได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดและประสบการณ์ในการดำเนินงาน รวมทั้งได้ร่วมกำหนดยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติงานร่วมกันในการพัฒนาสร้างความเข้มแข็งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

โครงการอบรมคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดชัยภูมิ มุ่งเน้นให้คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านได้รับทราบ นโยบายการดำเนินงานและการบริหารงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน สามารถประสานงานเพื่อนำบริการด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมไปสู่ประชาชนในหมู่บ้านได้อย่างทั่วถึงและทำให้ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเป็นที่พึ่งของราษฎรในหมู่บ้านได้

2.2 โครงการนำร่องขยายเครือข่ายเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดชัยภูมิ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

- 1) เพื่อให้ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเป็นองค์กรของประชาชน เป็นที่ยอมรับและประชาชนเห็นประโยชน์พร้อมให้ความร่วมมือ
- 2) เพื่อให้ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เป็นองค์กรอิสระที่ดำเนินงานของประชาชนโดยประชาชนเพื่อประชาชน และเป็นที่ยิ่งของประชาชนอย่างแท้จริงเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้ร่วมคิดร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบและร่วมแก้ไขปัญหา
- 3) เพื่อให้ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเป็นองค์กรประชาชนที่มีการบริหารจัดการด้านเงินกองทุนและสวัสดิการที่มีประสิทธิภาพชัดเจน สามารถช่วยเหลือประชาชนที่ประสบความเดือดร้อน ยากจน ผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านให้สามารถดำรงอยู่ในท้องถิ่นอย่างมีความสุขตามความเหมาะสม

4) เพื่อส่งเสริมให้มีการประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในรูปแบบการดำเนินงาน แบบพหุภาคี หรือพันธมิตรหลากหลายเพื่อพัฒนาระบบสวัสดิการที่มั่นคงและยั่งยืน

5) เพื่อให้เป็นแบบอย่างและขยายเครือข่ายในระดับจังหวัดต่อไป

โครงการนำร่องขยายเครือข่ายเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดชัยภูมิ เป็นการส่งเสริมให้ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเป็นองค์กรที่เข้มแข็งประชาชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมดำเนินการเป็นองค์กรที่เป็นที่ยอมรับและเป็นที่พักพิงของราษฎรในหมู่บ้านและเป็นศูนย์กลางข้อมูลด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและเป็นแบบอย่างให้กับศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านอื่น ๆ ได้

2.3 โครงการส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดชัยภูมิ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1) เพื่อให้การดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ครอบคลุมทุกพื้นที่ของจังหวัดชัยภูมิ

2) เพื่อให้ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เป็นศูนย์กลางการประสานงานกับส่วนราชการหรือองค์กรภาคเอกชนที่จะลงไปดำเนินกิจกรรมด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม และด้านอื่น ๆ ในหมู่บ้าน

3) เพื่อส่งเสริมให้ราษฎรเกิดความรู้และแนวคิดในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยให้ราษฎรร่วมกันแก้ไขปัญหาด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมในพื้นที่อันเป็นหลักประกันว่าราษฎรจะได้รับการช่วยเหลืออย่างรวดเร็วและทันเหตุการณ์

4) เพื่อให้เป็นแหล่งสถิติข้อมูลพื้นฐาน และข่าวสารด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมในหมู่บ้าน

โครงการส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดชัยภูมิ เป็นการส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านของจังหวัดชัยภูมิให้ครบทุกหมู่บ้าน เพื่อให้ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เป็นศูนย์กลางการประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรเอกชน เป็นแหล่งสถิติข้อมูลและเผยแพร่ข่าวสารด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมในหมู่บ้าน

3. บทบาทหน้าที่ของสำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดชัยภูมิในการดำเนินงานด้านศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

1) เป็นกรรมการและเลขานุการ ในคณะกรรมการฯระดับจังหวัด ปฏิบัติงานด้านธุรการ เช่น งานด้านเอกสารหนังสือ งานการจัดประชุมคณะกรรมการฯระดับจังหวัด จัดเตรียมเอกสารการประชุม จัดบันทึกและสรุปรายงานการประชุม และรายงานผลตามขั้นตอน ฯลฯ

2) จัดทำทะเบียนรายชื่อ ศสพ.คณะกรรมการ ศสพ. การจัดแยกประเภท ศสพ. ระดับเข้มแข็งมาก ระดับเข้มแข็ง และระดับไม่เข้มแข็ง ให้เป็นปัจจุบัน รวมทั้งรวบรวมรายงานผลการปฏิบัติงาน และวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานของ ศสพ. เสนอให้ส่วนกลางทราบเป็นรายเดือนหรือรายงวดตามที่ส่วนกลางกำหนด

3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดตั้ง ศสพ. ให้ครบทุกหมู่บ้านและในเขตเทศบาล รวมทั้งนำเสนอรายชื่อหมู่บ้าน และคณะกรรมการ ศสพ. ที่หมู่บ้านหรืออำเภอนำเสนอ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ประกาศจัดตั้ง และแจ้งให้ ศสพ.และส่วนกลางทราบ

4) ออกติดตาม เยี่ยมเยียน ประเมินผลการดำเนินงานของ ศสพ.และการใช้จ่ายเงินกองทุน ศสพ.รวมทั้งเป็นที่ปรึกษา และผู้ประสานงานในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค และข้อเสนอแนะต่างๆอย่างใกล้ชิด

5) พัฒนาหลักสูตรการเสริมสร้างความเข้มแข็งของ ศสพ. และจัดประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ ผู้ประสานงานศูนย์ฯและชาวบ้านได้ให้ความสนใจถึงการดำเนินงานของศสพ. ตามภารกิจของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

6) กำหนดแนวทางการประสานงาน การจัดทำแผน และระดมการมีส่วนร่วมของหน่วยงานในสังกัด กรมฯ ภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชนและบุคคลทุกฝ่าย เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนา ศสพ. ในการปฏิบัติงาน และการให้บริการด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม อย่างมีประสิทธิภาพตามที่คณะกรรมการฯ ระดับจังหวัดกำหนด

7) ประชาสัมพันธ์ให้คณะกรรมการ ศสพ.และบุคคลทุกฝ่าย ให้ทราบถึงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการฯระดับจังหวัด บทบาทหน้าที่ของ รสจ.และบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานในสังกัด กรมฯ ให้เป็นไปอย่างถูกต้องในแนวทางเดียวกัน

8) ดำเนินการอื่นตามที่คณะกรรมการฯ (ส่วนกลางและระดับจังหวัด) มอบหมาย

ตารางแสดงจำนวนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดชัยภูมิ
ประจำปี 2544

อำเภอ	จำนวน ศสพ. (แห่ง)		รวม
	เขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล	
เมืองชัยภูมิ	-	181	181
เทศบาลเมืองชัยภูมิ	24	-	24
คอนสวรรค์	-	93	93
แก้งคร้อ	-	122	122
ภักดีชุมพล	-	45	45
หนองบัวแดง	-	115	115
ภูเขียว	-	134	134
เกษตรสมบูรณ์	-	139	139
บ้านแท่น	-	66	66
คอนสาร	-	76	76
จัตุรัส	-	106	106
บ้านเขว้า	-	79	79
หนองบัวระเหว	-	56	56
บำเหน็จณรงค์	-	84	84
เทพสถิต	-	84	84
เนินสง่า	-	45	45
กิ่ง อ.ชัยใหญ่	-	32	32
รวม	24	1,457	1,481

ที่มา : สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดชัยภูมิ

4. การสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อน

ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน โดยคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน มีหน้าที่สำรวจข้อมูลผู้ประสบความเดือดร้อน หรือรับแจ้งจากราษฎรผู้ประสบความเดือดร้อนในหมู่บ้าน และให้ดำเนินการสอบประวัติผู้ประสบความเดือดร้อน ตามแบบและหลักเกณฑ์ที่กำหนด พร้อมทั้งนำเรื่อง เข้าสู่ที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เพื่อลงมติขอรับการช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.1 การสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน

คุณสมบัติ

- อายุไม่เกิน 18 ปี
- เป็นเด็กกำพร้า อนาคต
- เป็นเด็กซึ่งบิดา มารดา ผู้ปกครอง ประสบภาวะอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ถูกจำคุก กักขัง พิการทุพพลภาพป่วยทางร่างกายหรือจิตใจ ไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงครอบครัวตามควรแก่สภาพได้
- เป็นเด็กที่เกิดนอกสมรส
- เป็นเด็กในครอบครัวยากจน ขาดแคลน ที่ประสบปัญหาเดือดร้อน

การช่วยเหลือ

- ค่าเลี้ยงดู ค่าพาหนะ หรือค่าใช้จ่ายอื่นๆ สำหรับเด็ก ตามความจำเป็นและเหมาะสม
- ทุนการศึกษา อุปกรณ์การเรียน เครื่องแบบนักเรียน
- ช่วยเหลือครอบครัวเด็กเป็นทุนประกอบอาชีพ ค่ารักษาพยาบาล
- ค่ากายอุปกรณ์แก่เด็กพิการและทุพพลภาพ (รับการช่วยเหลือจากสำนักงานสาธารณสุข จังหวัด โรงพยาบาลในพื้นที่)
- เครื่องอุปโภคบริโภค เช่น มุ้ง ผ้าห่มนอน แบริ่งนมสำหรับเด็ก
- เงินช่วยเหลือเด็กในครอบครัวยากจน

4.2 การสงเคราะห์ครอบครัวผู้มีรายได้น้อยและผู้ไร้ที่พึ่ง

คุณสมบัติ

“ผู้ไร้ที่พึ่ง” หมายความว่า บุคคลผู้ปราศจากทรัพย์สินของหรือรายได้สำหรับยังชีพและไม่มีผู้ให้ที่พึ่งอาศัย “ครอบครัวผู้มีรายได้น้อย” เพราะสาเหตุ หัวหน้าครอบครัว

- ตาย
- ทอดทิ้ง สาบสูญ หรือต้องโทษจำคุก

- เจ็บป่วยร้ายแรง หรือพิการจนไม่สามารถประกอบอาชีพได้
- ไม่สามารถดูแลครอบครัวได้ด้วยเหตุสุดวิสัยอื่นๆ

การช่วยเหลือ

- ค่าเครื่องอุปโภคบริโภค หรือค่าใช้จ่ายในการครองชีพ
- ค่ารักษาพยาบาล ค่าอาหารในโรงพยาบาลของรัฐ รวมถึงค่าพาหนะในการเดินทาง
- ค่าซ่อมแซมที่อยู่อาศัยเท่าที่จำเป็น
- เงินทุนประกอบอาชีพ
- เงินสงเคราะห์ครอบครัว

4.3 การสงเคราะห์คนพิการ

- 1) การสงเคราะห์เกี่ยวกับอวัยวะเทียมหรือเครื่องช่วยคนพิการ ให้ประสานงานสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหรือโรงพยาบาลจังหวัด
- 2) การกู้ยืมเงินเพื่อการลงทุนประกอบอาชีพคนพิการ

คุณสมบัติของคนพิการที่จะขอกู้ยืมเงิน

- เป็นคนพิการที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ.2534
- อายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี
- ได้รับการฝึกอาชีพแล้ว หรือมีความสามารถประกอบอาชีพได้
- มีความขยันขันแข็งในการประกอบอาชีพและประพฤติตนเรียบร้อย
- สามารถชำระหนี้ได้จากการประกอบอาชีพ
- ไม่มีหนี้ค้ำชำระจากเงินทุนนี้ หรือเงินอื่นๆ ที่สืบทราบได้ว่าจะเป็นผลกระทบต่อการชำระหนี้สินให้กับเงินกองทุนฯ เว้นแต่คณะกรรมการเห็นเป็นอย่างอื่น

การช่วยเหลือที่จะได้รับ

- เงินกู้ยืมเพื่อลงทุนประกอบอาชีพ โดยไม่คิดดอกเบี้ย
- การขอกู้ยืมเพื่อขยายกิจการกู้ยืมได้ไม่เกินร้อยละห้าสิบของการลงทุน เพื่อขยายกิจการแต่ไม่เกิน 2,000 บาท การกู้ยืมเงิน ให้มีสัญญาผ่อนชำระภายในระยะเวลาไม่เกิน 5 ปี มีหลักทรัพย์หรือบุคคลค้ำประกัน

4.4 การสงเคราะห์ผู้ประสบภัยสาธารณภัย

ผู้ประสบสาธารณภัยหมายความว่า ประชาชนซึ่งได้รับความเสียหายจากอัคคีภัย ภัยพิบัติ อุทกภัย ตลอดจนภัยอื่นๆ อันมีมาเป็นสาธารณะ ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติ หรือมีผู้ทำให้เกิดขึ้นก่อให้เกิด อันตรายแก่ชีวิตร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือรัฐ

การช่วยเหลือที่จะได้รับ

- ค่าจัดการศพผู้เสียชีวิต ในกรณีที่ผู้ประสบสาธารณภัยที่เสียชีวิตเป็นหัวหน้าครอบครัวจะ ได้รับการช่วยเหลือเงินสงเคราะห์ครอบครัวเพิ่มขึ้นอีก
- ค่ารักษาพยาบาลตามความจำเป็น
- เงินทุนประกอบอาชีพ หรือเครื่องมือประกอบอาชีพ
- ทุนการศึกษาแก่บุตร โดยชอบด้วยกฎหมายของผู้ประสบสาธารณภัยจนพิการ
- วัสดุสมทบสร้าง หรือซ่อมแซมบ้านเรือนที่อยู่อาศัยของราษฎรที่เสียหาย
- วัสดุซ่อมแซมยุ้งข้าว

4.5 การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

คุณสมบัติของผู้สูงอายุที่ขอรับการสงเคราะห์

- มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป
- ฐานะครอบครัวยากจน หรือถูกทอดทิ้ง ขาดผู้อุปการะดูแล หรือไม่สามารถ ประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้
- อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่มีการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

การช่วยเหลือที่จะได้รับ

เงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุคนละ 300 บาท/เดือน จนถึงแก่กรรม หรือถ้าพิสูจน์ได้ว่าผู้ สูงอายุมีผู้อุปการะเลี้ยงดู หรือครอบครัวมีฐานะพอเลี้ยงตนเองได้ ให้ระงับการช่วยเหลือ

4.6 การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้ป่วยเอดส์

คุณสมบัติผู้ผู้ป่วยเอดส์ที่ขอรับการสงเคราะห์

ผู้ผู้ป่วยเอดส์ หมายความว่า ผู้ป่วยเอดส์ที่มีสภาพความเป็นอยู่ยากจนหรือถูกทอด ทิ้ง ไม่มีผู้อุปการะดูแล หรือไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ ซึ่งแพทย์ได้ทำการวินิจฉัยแล้ว และมี ภูมิลำเนาอยู่บ้านที่มีการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

การช่วยเหลือที่จะได้รับ

เงินเบี้ยยังชีพผู้ป่วยเอดส์คนละ 500 บาทต่อเดือน จนถึงแก่กรรม หรือถ้าพิสูจน์ได้ว่าผู้ป่วยเอดส์มีผู้อุปการะดูแล ครอบครัวมีฐานะช่วยเหลือตนเองได้ ให้ระงับการช่วยเหลือ

4.7 การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพคนพิการ

คุณสมบัติคนพิการที่จะได้รับเบี้ยยังชีพ

- เป็นคนพิการที่จดทะเบียนตาม พ.ร.บ. การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534
- มีความพิการจนไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้
- มีฐานะยากจน อาศัยอยู่ตามลำพัง หรืออยู่ในครอบครัวที่มีฐานะยากจน
- คณะอนุกรรมการพิจารณาเงินเบี้ยยังชีพสำหรับคนพิการ ได้พิจารณาคัดเลือกรับให้ความเห็นชอบแล้ว

การช่วยเหลือที่จะได้รับ

เงินเบี้ยยังชีพคนพิการคนละ 500 บาทต่อเดือน จนถึงแก่กรรม

5. การขอรับการสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อน

5.1 การส่งเรื่องขอความช่วยเหลือให้จังหวัดพิจารณา

เมื่อคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านพิจารณาเห็นว่าประชาชนในหมู่บ้านประสบปัญหาเดือดร้อนและอยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะให้การสงเคราะห์ให้ดำเนินการดังนี้

- 1) ให้กรรมการสอบรายละเอียดข้อมูลเบื้องต้น ปัญหาความเดือดร้อนที่ได้รับและความเห็นในการช่วยเหลือบันทึกลงในแบบสอบถามประวัติผู้ขอรับการสงเคราะห์ ตามแบบที่กำหนด
- 2) นำเรื่องเข้าสู่การประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ เพื่อพิจารณากำหนดแนวทางในการช่วยเหลือผู้ขอรับการสงเคราะห์
- 3) บันทึกมติคณะกรรมการ เกี่ยวกับความเห็นในการให้การช่วยเหลือผู้ขอรับการสงเคราะห์แต่ละรายไว้ในการบันทึกการประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ
- 4) ให้ศูนย์ฯ ทำหนังสือส่งแบบสอบถามสภาพของผู้รับการสงเคราะห์ บันทึกรายงานการประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ และเอกสารที่จำเป็นคือ สำเนาทะเบียนบ้าน หรือใบรับรองแพทย์หรือเอกสารอื่นๆ ส่งไปยังสำนักงานประชาสงเคราะห์อำเภอ หรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่แทน และส่งต่อไปยังหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมที่เกี่ยวข้องในจังหวัด เพื่อพิจารณาให้การช่วยเหลือต่อไป

5.2 ผลการพิจารณาของจังหวัด

เมื่อศูนย์ได้รับแจ้งผลการอนุมัติการสงเคราะห์ประชาชนจากจังหวัดแล้วให้ศูนย์ฯพิจารณาสำรองจ่ายเงินสงเคราะห์ประชาชนโดยเงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านและให้ดำเนินการดังนี้

- 1) การสำรองจ่ายเงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัว เงินสงเคราะห์ครอบครัวผู้มีรายได้น้อยและผู้ไร้ที่พึ่ง ให้สำรองจ่ายตามจำนวนเงินที่ได้รับแจ้งจากสำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัด
- 2) การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เบี้ยยังชีพผู้ป่วยเอดส์ หรือเบี้ยยังชีพคนพิการให้สำรองจ่ายเป็นรายเดือน

การสำรองจ่ายเงินสงเคราะห์ประชาชนในกรณีอื่นๆ ให้คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านประสานงานกับสำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนดำเนินการสำรองจ่าย

5.3 การโอนเงินสงเคราะห์สงฆ์ใช้เงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

เมื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดได้เบิกเงินสงเคราะห์ประชาชนจากทางราชการแล้วให้โอนเงินสงฆ์ใช้เงินของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านที่สำรองจ่ายไปเข้าบัญชีเงินฝากของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

6. แนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดชัยภูมิ

กิจกรรมที่ดำเนินการ	วัตถุประสงค์/แนวทาง/วิธีการดำเนินงาน
<ul style="list-style-type: none"> ● การจัดทำทะเบียนข้อมูลความต้องการของราษฎร 	<ul style="list-style-type: none"> ● เพื่อทราบข้อมูลความต้องการของราษฎรในหมู่บ้าน ในการให้ความช่วยเหลือหรือประสานงานอื่นๆเพื่อขอรับความช่วยเหลือต่อไปโดยคณะกรรมการ ศสพ. จัดทำข้อมูลต่างๆเพื่อใช้เป็นแนวทางในการให้ความช่วยเหลือประชาชนต่อไป
<ul style="list-style-type: none"> ● การสร้างเครือข่ายในการทำงาน 	<ul style="list-style-type: none"> ● เพื่อช่วยให้การดำเนินการช่วยเหลือประชาชนได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยคณะกรรมการ ศสพ. ได้ดำเนินงานของ ศสพ.ควบคู่ไปกับงานศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน (ศสมช.) มีเลขานุการ ศสพ. เป็นผู้ประสานงานและเฝ้าเพื่อสถานที่ในการให้บริการแก่ราษฎรในชุมชน
<ul style="list-style-type: none"> ● การจัดการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า กรณีจำเป็นเร่งด่วน 	<ul style="list-style-type: none"> ● เพื่อให้ราษฎรได้รับความช่วยเหลืออย่างรวดเร็วโดย ศสพ. ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าในกรณีจำเป็นเร่งด่วนก่อน แล้วจึงประสานส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อขอรับการสนับสนุนช่วยเหลือต่อไป
<ul style="list-style-type: none"> ● การจัดการเงินกองทุน ศสพ. อย่างเป็นระบบ 	<ul style="list-style-type: none"> ● เพื่อคณะกรรมการ ศสพ. สามารถทำงานได้อย่างยุติธรรมโปร่งใส โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการเบิกจ่ายเงิน พร้อมทั้งจัดทำบัญชีรับ - จ่ายเงิน ซึ่งสามารถตรวจสอบได้มีการจัดการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียง โดยการให้เปล่าตามมติของคณะกรรมการ ศสพ.

กิจกรรมที่ดำเนินการ	วัตถุประสงค์/แนวทาง/วิธีการดำเนินการ
<ul style="list-style-type: none"> ● การจัดหากองทุนเพิ่ม ● การแบ่งงานมอบหมายหน้าที่กันอย่างชัดเจน ● การร่วมเป็นอาสาสมัครต่างๆในหมู่บ้าน ● การกำหนดให้มีสถานที่ปฏิบัติงาน ศสพ. ● การจัดทำป้ายข้อมูลต่างๆของ ศสพ. 	<ul style="list-style-type: none"> ● เพื่อให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือกันเองมากขึ้น โดยขอรับบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธาจากการบริจาคเข้าภาพงานศพ ซึ่งคณะกรรมการ ศสพ. ได้จัดส่งพวงหรีดไปให้ในนามของ ศสพ. ด้วย ● เพื่อให้คณะกรรมการรับผิดชอบงานได้อย่างเต็มที่ มีความคล่องตัวในการทำงาน คณะกรรมการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน ให้ความร่วมมือในการบริหารงาน มีความเสียสละ หุ่่มเท และอุทิศตนในการทำงาน ● เพื่อให้การประสานงานระหว่าง ศสพ. และกลุ่มอาสาสมัครต่างๆรวดเร็วขึ้น โดยเลขานุการคณะกรรมการ ศสพ. ได้เข้าร่วมกลุ่มของอาสาสมัครต่างๆ เช่น อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อาสาสมัครประชาสัมพันธ์ ทำให้การประสานกับหน่วยงานอื่นๆเพื่อขอรับการสนับสนุน หรือการช่วยเหลือในขั้นต่อไปสะดวกและรวดเร็วขึ้น ● เพื่อเป็นศูนย์รวมของราษฎรและคณะกรรมการในการดำเนินงานต่างๆ จึงกำหนดให้ใช้สถานที่ที่ประชาชนในชุมชนสามารถเดินทางไปได้สะดวก เป็นสถานที่ทำการ ศสพ. ● เพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมของ ศสพ. ให้ราษฎรทราบ โดยการจัดทำป้ายข้อมูลด้านต่างๆของ ศสพ. ควบคู่ไปกับการดำเนินงานศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนมีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการดำเนินงานอย่างเหมาะสม และมีการประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของ ศสพ.

7. การจัดทำแผนความต้องการของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

ในช่วงระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม จังหวัดจะแจ้งให้หน่วยงานต่างๆ จาก 10 กระทรวง ซึ่งอยู่ภายใต้ระบบคณะกรรมการกำหนดนโยบายกระจายความเจริญเติบโตไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น (กนภ.) โดยมีอนุกรรมการประสานแผนงานพัฒนาจังหวัด (อผจ.) เป็นผู้ประสานกรอบแผนงานโครงการให้จังหวัดจัดทำแผนงานความต้องการประจำปี สำหรับใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดของงบประมาณของ 10 กระทรวงหลัก กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมเป็นหน่วยงานหนึ่งที่อยู่ภายใต้ระบบ กนภ. ดังนั้นสำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดจึงต้องจัดทำแผนงานความต้องการประจำปีด้วย จากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่าการจัดทำแผนความต้องการยังไม่มาจากความต้องการอย่างแท้จริง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวและได้แผนความต้องการอย่างแท้จริง จึงเห็นควรดำเนินการ ดังนี้

1) ประสานงานให้ผู้ประสานงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านระดับตำบล/อบต. ได้ทราบเนื่องจากแผนความต้องการของชาวบ้านและแผนงานความต้องการของภาครัฐไม่สอดคล้องกันจึงมีความจำเป็นที่ต้องจัดประชุมชี้แจงหรือให้ความรู้ในการฝึกอบรมคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ให้สามารถจัดทำแผนความต้องการอย่างถูกต้อง

2) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประสานงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านระดับตำบลประสานงานกับศูนย์สงเคราะห์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านทุกแห่งในตำบล/อบต. จัดทำแผนความต้องการด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมหมู่บ้าน จากข้อมูลทะเบียนผู้ไม่มีงานทำและพร้อมที่จะทำงานทะเบียนผู้ต้องการฝึกอาชีพ/ฝีมือแรงงาน ทะเบียนผู้ประสบปัญหาทางสังคมตามโครงสร้างแผนงานงบประมาณ ที่ประสานในระบบ กนภ. และแบบฟอร์มที่กำหนด (ผด.04) สำหรับในเขตพื้นที่นิคมสร้างตนเอง และศูนย์สงเคราะห์พัฒนาชาวเขา นอกจากแผนงานความต้องการด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมดังกล่าวแล้ว สามารถเสนอแผนความต้องการในด้านการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน การส่งเสริมอาชีพ การเกษตร การพัฒนาสังคม ภายใต้กรอบแผนงานของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมที่กรมประชาสงเคราะห์กำหนดไว้

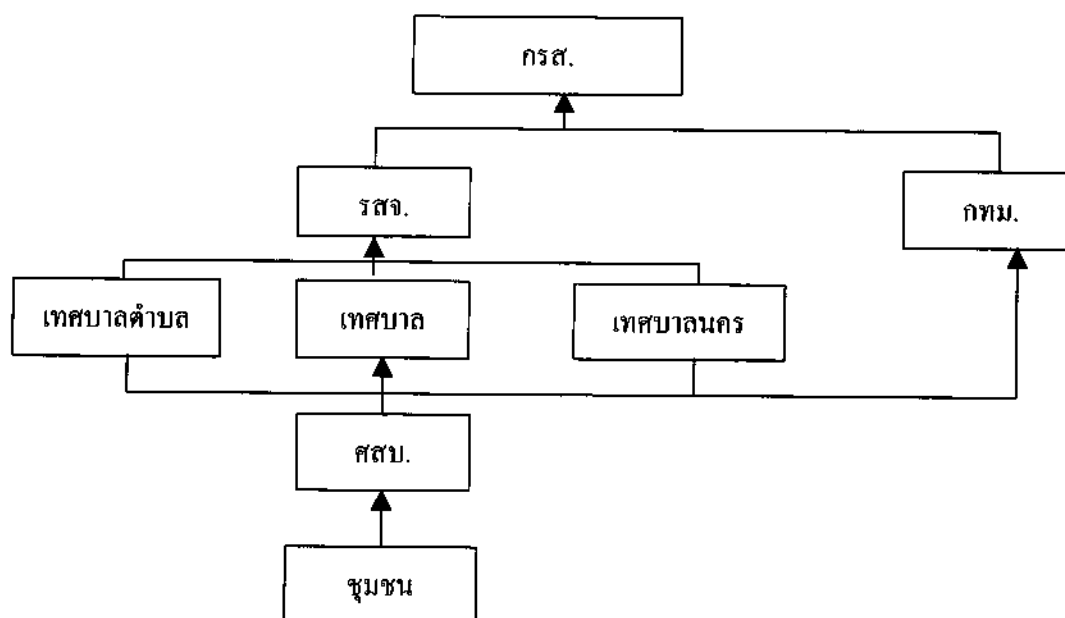
อนึ่งในกรณีที่ประชาชนต้องการประกันคนอิสระ หรือการคุ้มครองแรงงาน จากการรับงานไปทำที่บ้าน ให้เสนอความต้องการนอกระบบ กนภ. เนื่องจากไม่ได้กำหนดไว้ในกรอบแผนงาน กนภ.

3) ให้ผู้ประสานงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านระดับ ตำบล/อบต. ประสานงานกับ ตำบล/อบต. เพื่อบรรจุแผนความต้องการด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมการเข้าผนวกไว้ในแผนความต้องการประจำปี ของ ตำบล/อบต. และแจ้งให้สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดทราบ

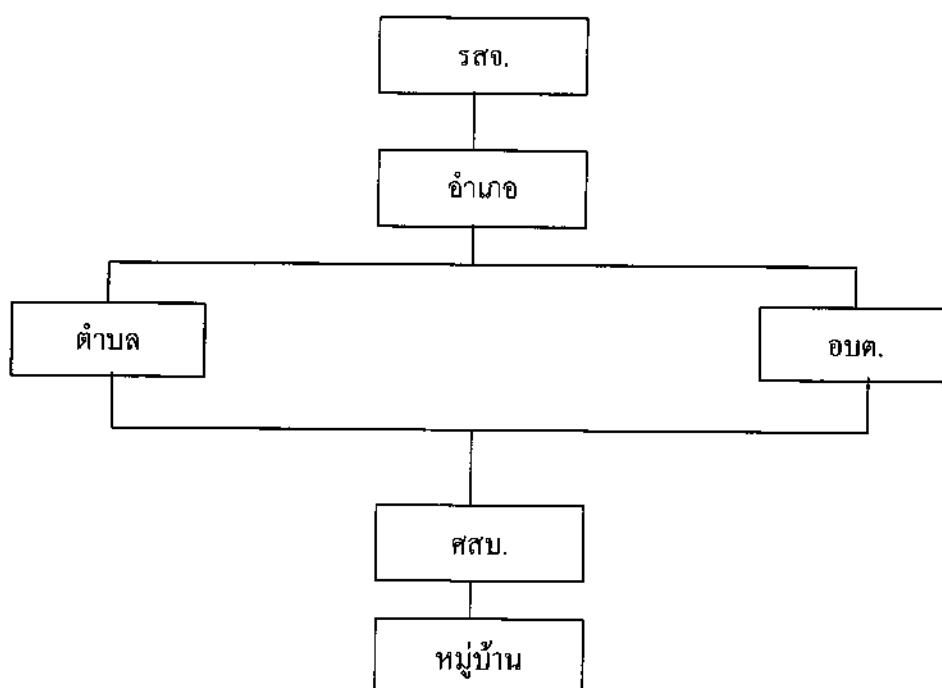
4) เมื่อได้แผนความต้องการจาก ตำบล/อบต. สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดประสานงานกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมในจังหวัด จัดทำแผนความต้องการ

การประจำปี ให้สอดคล้องกับแผนงานความต้องการของอำเภอ ตำบล/อบต. เพื่อผนวกรวมกับแผนงานความต้องการจังหวัดและสำเนาให้กรมต้นสังกัด ได้จัดทำค่าของงบประมาณประจำปีต่อไป

การจัดทำแผนความต้องการในเขตชุมชน

การจัดทำแผนความต้องการในเขตชนบท

8. การประสานการดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านกับองค์การบริหารส่วนตำบล

ภารกิจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เกี่ยวข้องกับภารกิจหน้าที่ของกระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคม คือเรื่องงานการสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสต่างๆ ซึ่งปกติแล้วองค์การบริหารส่วนตำบลจะไม่ค่อยสนใจที่จะพัฒนาด้านนี้ แต่จะมุ่งพัฒนาด้านสาธารณูปโภคเป็นหลัก เช่น ถนน แหล่งน้ำ ไฟฟ้า เป็นต้น ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลหรือผู้ใหญ่บ้านไม่มีการสำรวจข้อมูลด้านแรงงาน และสวัสดิการสังคมหรือข้อมูลผู้ด้อยโอกาสต่าง ๆ หรือหมู่บ้านไม่เสนอแผนความต้องการให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ จึงทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลไม่เห็นความสำคัญ ดังนั้นศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจึงควรมีบทบาทในเรื่องของการจัดทำแผนหมู่บ้าน นำเสนอปัญหา เสนอโครงการในการแก้ไขตามข้อเท็จจริงในหมู่บ้าน ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้เห็นชอบและบรรจุในแผนงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือถ้าโครงการไม่อยู่ในแผน 5 ปี แต่ถ้าคิดว่าเป็นปัญหาเร่งด่วนและสำคัญสามารถจะบรรจุอยู่ในแผนประจำปี แล้วนำไปจัดทำข้อบังคับงบประมาณได้ โดยศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านมีส่วนดำเนินการ 2 ลักษณะ ดังนี้

- 1) สนับสนุนข้อมูลให้กับองค์การบริหารส่วนตำบล คือถ้าหากองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับทราบปัญหาและมีข้อมูลยืนยันก็มีส่วนช่วยให้องค์การบริหารส่วนตำบลตัดสินใจง่ายขึ้น
- 2) การจัดทำโครงการเสนอโดยเสนอได้ปีต่อปี หรือผ่านกระบวนการแผนถ้าผ่านกระบวนการแผนนั้น ค่อนข้างที่จะผลักดันได้ง่ายกว่า เนื่องจากอยู่ในแผน 5 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบล

บทที่ 5

บทสรุป

ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เป็นองค์กรประชาชนที่จัดตั้งขึ้นและบริหารงานในรูป คณะกรรมการ ซึ่งประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานตั้งแต่ เข้ามาร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไข ปัญหา โดยเรียนรู้จากประชาชนด้วยกันเอง ทำให้เกิดความเข้าใจรวดเร็วและนำไปสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน โดยศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเป็นศูนย์กลางการดำเนินการช่วยเหลือประชาชนทั่วไปโดยเฉพาะ ผู้ด้อยโอกาสและผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อน เป็นเรื่องของชุมชนช่วยประชาชน มีทางราชการและ องค์กรเอกชนสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง การดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ส่วนใหญ่ยังไม่ บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งสาเหตุเกิดจากความไม่พร้อมของทางราชการ ในฐานะผู้สนับสนุนและเกิดจาก ความไม่พร้อม ของประชาชนในชุมชนเป็นสาเหตุใหญ่ ส่วนสาเหตุรองลงมาคือ เกิดจากความยากลำบาก ในการทำงาน ซึ่งจำเป็นต้องมีผู้นำหรือกรรมการที่มีความรู้ความเข้าใจ มีอุดมการณ์ มีคุณธรรมและยินดี เสียสละเวลาเพื่อเข้าช่วยทำงานด้วยความอดสาหัส แต่ในความเป็นจริงประชาชนส่วนใหญ่ในชนบทเป็น เกษตรกรและมีฐานะยากจน ต้องหาเช้ากินค่ำ การบริหารงานจึงเป็นไปได้ไม่มากนัก แต่หากสามารถทำ ได้จนเกิดศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เป็นองค์กรที่มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ ชุมชนจะ ได้รับการดูแลด้านสวัสดิการสังคมเป็นอย่างดี ก็สามารถพึ่งตนเอง และเป็นการลดภาระของทางราชการได้

การจะพัฒนาศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดชัยภูมิให้เข้มแข็งนั้น สำนักงานแรงงาน และสวัสดิการสังคมจังหวัดชัยภูมิ จะต้องเป็นหน่วยงานหลัก มีเทคนิคในการทำงาน และส่วนราชการใน สังเกตทุกหน่วยจะต้องให้ความร่วมมือช่วยเหลืออย่างเต็มที่ทั้งด้านงบประมาณและกำลังคน โดยสามารถ ใช้คู่มือเล่มนี้ประกอบเป็นแนวทางการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดชัยภูมิ เพื่อ ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดชัยภูมิจะสามารถช่วยเหลือตนเองได้อย่างยั่งยืน เป็นองค์กร ของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชนตลอดไป

ข้อเสนอแนะ

การที่จะดำเนินงานให้ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านประสบผลสำเร็จนั้นจะต้อง ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากราษฎรในหมู่บ้าน คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน และส่วนราชการสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมทุกหน่วย ราษฎรและคณะกรรมการศูนย์ สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจะต้องได้รับการอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ แนวทาง การดำเนินงานตลอดจนระเบียบกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ว่าด้วยการส่งเสริมและสนับสนุน ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน พ.ศ. 2544 รวมทั้งให้ความสำคัญกับศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำ

หมู่บ้าน มีการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง มีการจัดประชุมคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเป็นประจำทุกเดือน มีการติดตามผลการขอรับความช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อนจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องตลอดจนติดตามเชื่อมโยงการดำเนินการของคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เพื่อให้คำแนะนำการดำเนินงานและการใช้จ่ายเงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน มีการสำรวจและบริหารข้อมูลด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมและปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน และสามารถนำข้อมูลจากศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านมาจัดทำแผนด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องนำมาแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรในหมู่บ้าน เพื่อศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจะได้เป็นที่พึ่งของราษฎรและเป็นองค์กรประชาชนอย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

- ปิ่น วรรณพินิจ. การสร้างความเข้มแข็งให้กับศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน : การสัมมนาเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน,2542.
- สมชาย เกียรติแก้ว. การประสานการดำเนินงาน ศสพ. กับ อบต. : การสัมมนาเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน,2542.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน. การสัมมนาเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน,2542.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน. แนวคิดในการพัฒนากับศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน,2542.
- สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดชัยภูมิ. คู่มือการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน,2542.
- สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดชัยภูมิ. ผลการดำเนินงานการจ้างบัณฑิตอาสาเสริมสร้างความเข้มแข็งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ประจำปี 2543,2543.
- สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม. โครงการประเมินผลการทำงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านในเชิงคุณภาพจากการปฏิบัติงานของบัณฑิตอาสา. กรุงเทพฯ, 2544.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน. คู่มือการปฏิบัติงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน. กรุงเทพฯ : หจก.บางกอก บล็อก,2544.
- อิระวัชร จันทระประเสริฐ. ยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่หมู่บ้าน : แนวคิดในการพัฒนากับศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ,2542.